(ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ)

ੴ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ.

- ਸੰਤ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ
ਸਿਆਮਪੁਰ.

ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ

ਸੰਤ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਜੀ

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

kirpal.singh.dhana

(ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ) — ਲੇਖਕ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਆਮਪੁਰ।

੧ਓ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ.

ਮੈਂ — ਅਬ ਉਸ ਪਿੰਡ ਸ਼ਿਆਮ ਪੁਰ ਦੀ ਸਾਖੀ ਲਿਖਣ ਲਗਾ ਹਾਂ
ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਨਿਵਾਜਿਆ
ਸੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਹਿਲੀ ਨੂੰ ਤਾਰ ਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨ ਪਾਏ ਜਿਹੜਾ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁਰ ਤਲੀਜ ਸ਼ਰਫ ਰਾਜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਤਰ ਪਛਮ ਜਿਸ ਥਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਰਹੀਰਸਤਾਨ ਪੁਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਹੈ ਦੇਖਾ ਅਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਰੇਖਾ ਰੋਤ ਦੇ ਭਰਾ
ਜਾਣ ਆਪਣੀ ਰਹਣ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਫਿਕਰੇ ਦੇ ਰੁਖ ਦੀ
ਛਾਵੇਂ ਤ੍ਰੈਰ ਬੀਤੇ ਮਰਦਾਨੇ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਨਾਲ ਕਿਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੈ ਤੇ —
ਪਹਲੇ ਅਗਾਹੀ ਹੈ ਸੁਣ ਆਸੀ ਭੁਖੇ ਸਰਨਾਂ ਪਿੰਡ ਦੂਰ ਦਾ ਤ੍ਰੈਰ ਰੀਤਾਂ ਕਿਸੇ
ਪਿੰਡ ਦੇਖ ਤੇਰਾ ਲਾਂਦੇ ਤਾਂ ਹੋਈ ਸਿਰ ਜਾਂਦੀ ਨਹੀਂ ਰਾਹੀ ਜੋਤ ਦੀ ਰਸਨਾ ਤ ਭੁਖ
ਕਿਹੇ ਮਰਦਾਨਿਆਂ ਏਥ ਰੋਗ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਜਟਾਂ ਦੇ ਦਾਇਆਂ ਦੇ ਖੇਤ ਲਗੇ
ਤੇਹਿ ਸਨ ਰਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਵਡੇ ਭਰਾ ਦੇਖਦੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣੇ ਤੇਰੀ
ਬਾ ਆਵੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਵਡਾ ਭਰਾ ਗਿਆ ਤੇ ਛੋਟਾ ਆਪਣੇ ਖੇਤ
ਚ ਦਾਣੇ ਵੇਲੀ ਆਂ ਭਰ-ਭਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਾਣ ਲਗਿਆ ਸੀ ਮਰਦਾਨੇ ਵੇਖ
ਕੇ ਖਿਝਿਆ ਵੇਖ ਬਾਬਾ ਜਟ ਦਾਣੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੀਏ ਜਦ ਉਹ ਏਸ ਵੇਸ ਤੁ ਫਿਰਕਾ
ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕੇ ਮਰਦਾਨਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਤੇ ਲਿਆ
ਮਰਦਾਨੇ ਜਟ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਛ ਕੀਤੀ ਕੇ ਦਾਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ
ਨੀ ਅਗੋਂ ਉਸ ਕਿਹਾ ਕੇ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਦਾਣੇ ਵਡੇ ਭਰਾ ਦੇ ਖੇਤ
ਵਿਚ ਪਾਏ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁਛਿਆ ਤਾਂ ਜਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਉਹ ਮੇਰਾ ਵਡਾ
ਭਰਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਵਡਾ ਹੈ ਜੀ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਕਰਦੀਏ ਨੁਕਸਾਨ
ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨ ਲਗੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ
ਮਦਦ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਵਡਾ ਭਰਾ ਆਇਆ ਤੇ ਨਾ ਹੈ ਸਾਂਝਾਂ ਸ਼ਰੀਕਣੀ
ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਤੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਤੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਜਾ ਛੋਟਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਡਾ ਉਸੇ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰ ਭਰ ਪਿਆ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਦਾਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੇ ਖੇਤ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ
ਪਾਣ ਲੈ ਪਿਆ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਵੀ ਪੁਛ ਕੀਤੀ ਕੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ਚੋਰੀ
ਕੀਤੇ ਨੀ ਤਾਂ ਉਹ ਭੀ ਕਿਹਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ
ਦਾਣੇ ਨਿਕੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਨੇ ਕਾਰਨ ਪੁਛਣ ਤੇ ਉਸ ਵੀ ਤੇ —
ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਮੈਂ ਬੁ ਦੇਵੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਦਾਂ ਮੇਰਾ ਵੀਰਾਰ ਚਲਿਆ ਕੇ ਏਸ ਤੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲਗੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੈਤਾ
ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਰਗਟੇ ਦਾ ਰਾਖਾ ਹਾਂ ਸੋਨੂੰ ਸਾਬਕੇ ਦੀ ਰਰਸ ਦੀ ਸਿਰ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸੋਂਚ ਨਿਕੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਹ ਦਾਣੀ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਤਵਾਰੀ ਤੇ —

ਸਤਿ ਪੁਰਖੀ ਸਭਾ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀਤਾ ਕੇ ਬੰਦਗੀ ਵੱਲ ਲਾਇਆ
ਇਹ ਧਰਤੀ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ
ਨਵੀਂ ਆਰਸ਼ਾ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਡੇਰਾ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਥੇ ਹੀ
ਆਖਰੀ ਵੇਲਾ ਰਹਿਆ ਫਿਰ ਓਹਦੇ ਦੀ ਅੰਸ ਬੰਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਡੇਰਾ ਅਤੇ ਬਾਬੇ
ਦੀ ਅੰਸ ਬੰਸ ਕਿਆਰਾ ਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਸੇ ਹੋਏ ਓਸ ਕਿਆਮੋਂ ਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ
ਨੇਕ ਸਿੱਖ ਹਿਰਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ —
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਚਰਨ ਪਾਏ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇ ਵਰ ਦਿਤਾ ਕੇ ਕਿਆਮੋਂ ਪੁਰ
ਬਹੁਤਾ ਰੰਗ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਸਾਖੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕੋਟ
ਦਾ ਦੇਗਾ ਕਰਦੇ ਜਾਣ ਇਸ ਪਿੰਡ ਚਰਨ ਪਾਇ ਬੜਾ ਮੇਲਾ ਹੋਇਆ ਬੰਗਲੌਤ-
ਸੰਗਤ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੇਖ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਪਹਿਰੂ ਰਸਨਾ ਤੇ —
ਤੁਰ ਗਿਏ ਤੇ ਰਸਤਾ ਹੋਇਆ ਕੇ ਵਸ ਪਾਈ ਕਿਆਮ ਪੁਰ ਬੜਾ ਰੰਗ
ਲਗਾ ਹੋਇ ਏਥੇ ਬੜੀ ਸੰਗਤ ਹੈ ਏਥੇ ਵੇਲੀ ਸਤੌਤ ਬਾਖਲਾ ਤਾਰੀਫ ਹੈ ਪਿੰਡ
ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜੀ ਅੰਨ ਬਾਬਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਓਸ
ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨੇ ਆਇ ਨੇ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹੈ —
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਬਾਬਾ ਦੇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਤੁਸੀਂ ਬੁਧਵਾਨ ਹੋ ਸਿਖਾ ਨੂੰ ਸਿਖ ਸਤ
ਦੇਣੀ ਬਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਸਨ ਫੇਰ ਸੈਨੇ ਤੇ
ਸੁਰਗੇ ਵਾਲਾ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣ ਜਿਨਾ ਵਿਚ ਰਹੀ ਬੜਾ ਰੰਗ
ਲਗਾ ਗਿਆ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰ ਦੇ ਸਿਖ ਹੋ
ਕੇ ਦਸ-ਦਸ ਰੁਪ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜੋੜ ਦੇ ਹੋ ਸਾਰੇ ਆਵਦੇ ਹੱਥ ਵਰਤਿ ਅਤੇ ਇਕ
ਬਾਂ ਲੰਗਰ ਹੋਵੇ ਬਾਬਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਾ ਵਿਚ ਕਿੰਦਾ ਰਹਿ ਇਹ ਪਵਤ
ਤਕੜੀ ਰਹੀ ਸਮਾ ਪਾਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ
ਕਿਆਮ ਪੁਰ ਨੂੰ ਚਰਨ ਪਾਕੇ ਇਕ ਵੇਲਾ ਕੀਤਾ ਆਪ ਜੀ ਦੀ
ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਈ ਬੜਾ ਮੇਲਾ ਹੋਇਆ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਚਰਨ ਪਾਕੇ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕਰੋ ਜੀ ਸੰਗਤ ਦੀ
ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਚਰਨ ਪੌਣ ਲਗੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ
ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾ ਸਨ ਇਕ ਇਹ ਪਰ ਕੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਬਸਾਂ ਕੇ ਨਾਮ
ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਜਾਣਾਗਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਕੋਠੇ ਤੇ ਚੜ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਚਰਨ ਪੌਣ ਲਗੇ ਤਾਂ ਨੇਤਰ ਉਤਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਤ
ਕੀਤ ਵਾਕ ਹੋਣਾ ਆਇਆ ਜਾ। ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਠੇ ਤੂ ਛਾਲ ਮਾਰਕੇ
ਚਰਨਾ ਤੇ ਫਰ ਪਿਆ ਤੇ ਵੈਰਾਗੀ ਹੋਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕੇ ਨਾਮ ਬਖਸ਼ੋ ਫਿਰ

ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਰਿਆਂਮ ਪੁਰ ਨੂੰ ਆਣ ਕੇ ਪਰਤਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਚਰਨ ਪਾਏ ਨਵਾਜਿਆ ਤੇ ਨਿਆਣੀ ਪੱਤੀ ਦਾ ਖਤਾਬ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ 1940 ਸਨ ਵਿਚ ਜਮਾਣੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਗਏ ਤੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕਵੇਰੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੇ ਰਿਆਂਮ ਪੁਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਸਾਡੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਮੇਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਸੰਤ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਰਨਾ ਵਾਲੇ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਭਾਈ ਨਾਰਸੀ ਦਾ ਸੰਮਸ ਬੜਾ ਤੰਗ ਤੇ ਹੈ ਤੁਸੀ ਮੇਲਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਸੰਤ ਜੀ ਕਵੇਰੇ ਰਿਆਂਮ ਪੁਰ ਸਾਡੀ ਨਿਆਣੀ ਪੱਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਚਰਨ ਪਾਵਾਂਗੇ ਹੋਰਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਮੇਲੇ ਹੋਏ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਫਿਰ ਜਦ ਅਖੀਰੀ ਛੇਵੀਂ ਸੰਕੇਤ ਸੱਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਪਧਾਰੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਕਾਕੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੋਤਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੁਣੇਗਿਆ ਭੁੰਗਰਾਣੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੱਤੀ ਨੂੰ ਆ ਗਏ ਨੇ ਦਿਨ ਦੇ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਭੁੰਗਰਾਣੇ ਵਾਲੀ ਰੋਡ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਗੇ ਸੰਗਤ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲਵੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾ ਦੀ ਤਾਂਘ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੀ ਸੀ ਰਾਹ ਦੀ ਬਹਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰੁਕਾ ਕੇ ਰੋਟ ਪਾਰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਜੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕੇ ਇਹ ਆਖਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਬੈਠੀ ਬੜੇ ਬਚਨ ਹੋਇ ਅੰਤ ਉਸੇ ਵਕਤ ਇਕ ਸਿੰਘ ਜੋ ਗੈਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਇਸ ਸਬ ਦੇ ਸਿਆਣੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਦਲਿਲ ਸਿੰਘ ਇਹ ਸੂਰਾਗ ਸੈ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜੀ ਇਹ ਭੁੰਗਰਾਣੇ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਦੇ ਹੇਠ ਸਾਸਟਰ ਨੇ ਲਵਾਣੇ ਸਿੱਖ ਇਹ ਵੀ ਸਿਆਣਾ ਕੋਈ ਨੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਤੁਹਾਡਾ ਕੇਹੜਾ ਪਿੰਡ ਸੀ ਉਸ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾ ਲਿਆ ਜੋ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੇ ਪਾਸ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਮਾਇਆ ਕੇ ਅਸੀ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੀਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੀ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕੇ ਇਨਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਰਿਆਂਮ ਪੁਰ ਸਾਡੀ ਨਿਆਣੀ ਪੱਤੀ ਸੀ।

ਸੋ ਉਸ ਪਿੰਡ ਰਿਆਮ ਪੁਰ ਦੀ ਸਾਖੀ ਜੋ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਸਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੀ ਉਹ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

"ਪ੍ਰਤੀਗੀਤ ਪਏ ਸੰਸਾਰ"

ਦੇ ਸਾਨ ਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਅਮੋਲਕ ਦਾਤ ਦੇ ਹੈ ਪੰਜੇ ਵਸੀਲਾ ਕਰੇ ਇਹ ਸਾਖੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗਰ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਗਰਾ ਬਾਬਾ-ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਾਖਣੋਏ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਿਲਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੀ ਇਲਾਕ

ਪੱਕੇ ਪਰਸ਼ਾਦ ਛੱਕ ਕੇ ਸਮਤ ਦਮਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਭਾਈ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਪੈਸੇ ਲਿਖ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੋਲੇ ਇਹ ਅਮਾਨਤ ਹੀ
ਆਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਉਥੇ ਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ
ਸਾਹਿਬ ਨਿਰਵੈਰੀ ਹਰੀ ਦਿਆਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਕਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਦੇ ਨੇ ਭਾਈ-
ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਆਪਣੀ ਵਡੀ ਮਾਈ ਨੂੰ ਜਾ ਕਿਹਾ ਬਖਸ਼ੀਏ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ
ਪਾਸੋਂ ਦੋ ਪੈਸੇ ਲਿਆ ਕੇ ਸੇਤਾ ਨੂੰ ਦੇਹ ਕਰ ਮਾਈ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸ
ਆਈ ਤਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਉਸ ਤੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਦੀ ਉਥੇ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੋਲੇ
ਭਾਈ ਜੀ ਛੋਟੀ 'ਕਾਕਾ' ਭਾਈ ਜੀ ਦਸੀ ਅਜਾਨ ਨਾਮ ਬੋਲੇ ਜੀ ਕਾਕਾ ਤਾਂ ਕੋਈ
ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਦਸਮਾਧ ਹੋਇ ਅਤੇ ਬੋਲਾ ਕੀਤਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ
ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਦਾਤਾਂ ਹੈਨ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ ਸਤਗੁਰ ਏਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁਤਰ ਦੀ
ਦਾਤ ਬਖਸ਼ ਲਵੇ ਬਾਬਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸਤਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤ-
ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ-
ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਕਰਾਂਗੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ
ਘਰ ਵਿਚ ਬਾਲਕ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੰਮਤ (੧੯੫੫) ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਹੀਨਾ ਸੀ ਹਾੜ
ਮਹੀਨੇ ਨਸਾਰੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਜੋੜਾ ਜੀ ਆਇਆ ਬੱਚੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ
ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਬਾਬਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ
ਕੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹੈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਲੈ
ਗਏ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਾਖੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਹ ਪਰਾਤ ਸਾਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਪਰਾਤ
ਵਿਚੀ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਗਏ ਤੇ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦਿਤਾ ਤੇ
ਅਸੀਸ ਦਿਤੀ (ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਭੇਜਾ ਤੇਰ ਜੀਵਨ ਉਪਜਿਆ
ਸੰਜੋਗ) ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸ਼ਾਹ ਸੁਰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ
ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬੋਲੇ ਏ ਕਦੀ ਆਇਆ ਹੈ ਇਹ ਕੈਸੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ
ਬਾਬਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਾਖੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਹਾ ਏਸ ਆਪ ਦੇ
ਜੋਸ਼ਵਰ ਦੀ ਦਸਾਂ ਨਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ। ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨਾਲ ਬਚਨ
ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਭਾਈ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਛਕੇ ਤੇ ਕਲ ਵਿਚ ਪਾਇਕੇ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਹਰ-
ਗਿਰਵੇ ਆ ਕੇ ਪਰਤ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਾਕੇ ਦਾ ਨਾ
ਦਲਿਪ ਸਿੰਘ ਹੋਇ ਏ ਸੰਗਤ ਦੀ ਦਲਿਪ ਸੇਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰੇਗਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ
ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਸਹਿਤ ਅਸੀਸ ਤਰ ਸਾਦ ਹਥੀ ਸਾਦ ਦੀ ਸਦਾ ਦੇਕੀਏ, ਦੋਹਾਂ
ਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਅਤੇ ਬੀਤੀ ਸਾਖੀ ਸੁਣੈਨੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਬਦਾ ਸੀਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਕਰੂਬਾਣ ਕਈ ਵਿਆਸ

ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਗਾਜਣ ਦੇ ਪਾਸ ਪਿੰਡ ਸਹਾਰਨਾ ਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ
ਸੀ ਉਹ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਸੀ ਦੇਸ ਭਗਤ ਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਸਿਆਣਾ ਉਹ ਦੇਖ –
ਆਇਆ ਕਰੇ ਸੀਰੇ ਰਹਿਆ ਕਰੇ ਬੂਹਾ ਇਕ ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਇਕ ਦਿਨ ਆਗਸ ਕਰਨ ਕਰੀ ਬਾਰ ਕੁਇਨ ਬੜਾ ਸੰਗ ਬਹਿਣਾ ਵਿਚ ਆਦੇ ਮਸੀਤ
ਸੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੁਤ ਦੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇਰਾ
ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਇਕ ਤਰੀਕ ਸਾਰੇ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਸਾਂ ਬੜੀ ਸੀ ਸੰਤ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਕਿਆਸ ਪੁਰ ਦੇ ਸੀ ਸਭ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ
ਇਸ ਬੀ ਸੌ ਕੀਲੀ ਹੈ ਸਾਰੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੀ ਸਾਖੀ
ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕੇ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਗੁਰ
ਸਿੱਖ ਸਨ ਉਨਾਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਤਾ ਨਾ ਝੂਠੀ ਸਹਾਇਤਾ
ਕਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਸਾਖੀ ਸੁਣਕੇ ਏਸ ਵਰਤ
ਇਕ ਦੇਵਤਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਟਾਹਲਾ ਸਿੰਘ ਸੁਖਾਣੀ ਪੁਰ ਤੇ ਸਿਆਣ
ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਰਮਾਉਣ ਕੇ ਇਥੇ ਪੁਤ ਤੇ ਕੋਈ
ਦੇਤੀ ਕੂਨ ਦਾ ਜੀ ਸਹਿਰਾ ਸੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਬਾਤ ਹੋਈ
ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕੇ ਆਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਸੰਗਤ ਗਏ ਤਾਂ
ਆਉਂਦੇ ਇਕ ਕੋਇਆ ਹੋਇਆ ਉ ਬੜੀ ਆਪੀ ਸੀ ਨਾਲ ਖਿਲਆ ਕੇ ਮੈਂ ਬੈਠੇ
ਕਿਰ ਤੂ ਇਸ ਦਿਨ ਦੀ ਆਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਆਖ ਸੰਤੇ ਤਾਰਾਂ ਕਰੋਕੇ ਸੰਗੀ ਸੁਕਣ
ਸੁਕਤੀ ਕਰੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮ ਦਾ ਸਹਿਆ ਹੋਇਆ ਜੂਨ ਤੋਰ ਦਿਸਾਂ ਸੰਤੋਖ
ਕਰੋ ਜੀ ਫਿਰ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਤਾ ਫਿਰ ਸੁਆਰਥ ਕੇ ਬੋਲੇ
ਉਸ ਦੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਆਉਂਦੇ ਸਿਆਣ ਤੇ ਇਕ ਸੁਨਣਾ
ਸੱਪ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਪਈ ਦੇਖੀ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟਿਆ ਪੁਟ ਕੇ ਦਬਾ ਦਿਤਾ।

(ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ)

[illegible]

ਮੈਂ — ਅਬ ਉਸ ਪਿੰਡ ਕਿਆਮ ਪੁਰ ਦੀ ਸਾਖੀ ਲਿਖਣ ਲਗਾ ਹਾਂ
ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਨਿਵਾਜਿਆ
ਸੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਤਾਰਦੇ ਹੋਇ ਜਦ ਏਥੇ ਆਏ ਚਰਨ ਪਾਇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪੁਰ ਤਰੀਨ ਸ਼ਕਰ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਤਰ ਪਛਮ ਵਿਚ ਬਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਸਤਾਨ) ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਅਤੇ ...
ਜਟ ਆਪਣੀ ਦਰਦ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਛਿਛੜੇ ਦੇ ਰੁਖ ਦੀ
ਛਾਵੇਂ ਡੇਰਾ ਕੀਤੇ ਮਰਦਾਨੇ ਬਾਣੀ ਆਪਣੀ ਰਸੀ ਨਾਲ ਕਿਆਸ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਤੇ—
ਪਹਣੇ ਆਪਣੀ ਤੇ ਸੁਣ ਆਸੀ ਭੁਖੇ ਸਰਨਾਂ ਪਿੰਡ ਦੂਰ ਦਾ ਡੇਰਾ ਕੀਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ
ਪਿੰਡ ਕੋਲ ਡੇਰਾ ਲਾਂਦੇ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸਰੇ ਕਾਰੀ ਜੋਤ ਦੀ ਰਸਨਾ ਤ ਭੁਖ
ਕਿਹੇ ਮਰਦਾਨਿਆਂ ਏਥ ਰੱਬ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਜਟਾਂ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੇ ਬੋਹਲ ਲਗੇ
ਹੋਇ ਸਨ ਸਾਤੇ ਹੈਣੀ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਵਡੇ ਭਰਾ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਜਾਕੇ ਰੋਟੀ
ਖਾ ਆਏ ਫਿਰ ਮੈਂ ਚੁਕ ਆਂਦਾਂ ਗਾਂ ਵਡਾ ਭਰਾ ਗਿਆ ਤੇ ਛੋਟਾ ਆਪਣੇ ਬੋਹਲ
ਨੂੰ ਦਾਣੇ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰ-ਭਰ ਕੇ ਉਸਦੇ ਬੋਹਲ ਵਿਚ ਪਾਣ ਲਗਾ ਜੀ ਮਰਦਾਨੇ ਏਥ
ਕੇ ਬਾਲਿਆ ਏਥ ਬਾਬਾ ਜਟ ਦਾਣੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਉਹ ਏਸ ਕੰਮ ਤੂ ਵਿਹਲਾ
ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕੇ ਮਰਦਾਨਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਤੇ ਲਿਆ
ਮਰਦਾਨੇ ਜਟ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਛ ਕੀਤੀ ਕੇ ਦਾਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ
ਨੀ ਆਗੂ ਉਸ ਕਿਹਾ ਕੇ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਦਾਣੇ ਵਡੇ ਭਰਾ ਦੇ ਢੇਰ
ਵਿਚ ਪਾਏ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁਛਿਆ ਤਾਂ ਜਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਉਹ ਮੇਰਾ ਵਡਾ
ਭਰਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਪਰਵਾਰ ਬਹੁਤ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਕੱਲਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨ ਲਗੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ
ਸਹੈਤਾ ਹੋ ਜਾਏ ਫਿਰ ਵਡਾ ਭਰਾ ਆਇਆ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਰੋਟੀ
ਖਾਣੀ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਤੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਡਾ ਉਸੇ
ਕਰੰ ਕਰ ਗਿਆ ਆਪਣੇ ਬੋਹਲ ਵਿਚੋਂ ਦਾਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚ
ਪਾਣ ਲੈ ਗਿਆ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਹੀ ਪੁਛ ਕੀਤੀ ਕੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ਚੋਰੀ
ਕੀਤੇ ਨੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ
ਦਾਣੇ ਨਿਕੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਨੇ ਕਾਰਨ ਪੁਛਣ ਤੇ ਉਸਨੇ ਦਸਿਆ—
ਜਾਣਕੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਅਜੇ ਛੜਾ ਹੈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਦਾ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਿਆ ਕੇ ਏਸ ਤੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲਗੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੈਤਾ
ਹੀ ਹੋ ਜਾਏ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਰਗਟ ਦਾ ਸਾਕਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੀ ਰਸਮ ਦੀ ਸਿੰਘ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਨਿਕੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਦੀ ਆਸਦਨ ਨਹੀ ਇਹ ਸਤਵਾਰੇ ਤੇ→

ਸਤਿਜੁਗੀ ਸਭਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀਤਾ ਕੇ ਚੌਧਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ
ਇਹ ਪਗੜੀ ਰਹਤਾਂ ਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਰਹਤਾਂ ਦੀ ਪਗੜੀ ਤੇ ਸਖਤਾਈ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ
ਰਖੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਥੋਂ ਹੀ
ਆਪਣੀ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਦੌਰੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਥਾਂ ਦੂਜਾ ਪਿੰਡ, ਦੌਰਾ ਅੱਗੇ ਚਲੇ
ਦੀ ਅਗਲੀ ਥਾਂ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਪਿੰਡ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਉਸ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ
ਕੋਈ ਸਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ —
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਚਰਨ ਪਾਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਤਾਂ ਦੇ ਬਿਲਾਸਪੁਰ
ਬੜਾ ਰੰਗ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰੀ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਿਆਣਪ ਦਾ
ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪਿੰਡ ਚਰਨ ਪਾਏ ਬੜਾ ਮੇਲਾ ਹੋਇਆ ਸੰਗਤ।
ਸੰਗਤ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪਹਿਰੂ ਰਸਤਾ ਤੇ —
ਫੁਲ ਵਿਛੇ ਤੇ ਭਰਮਾਰ ਹੋਇਆ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਾਣੀ ਵਿਸਾਖ ਪੁਰ ਬੜਾ ਰੰਗ
ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਏਥੇ ਬਹੁਤੀ ਸੰਗਤ ਹੈ ਏਥੇ ਵੱਡੀ ਸਤਿ ਜਾਪਦਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਿੰਡ
ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜੀ ਅੱਜ ਬਾਬਾ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਸ਼
ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਆਇਦੇ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਨੇ —
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਜਾਪਦਾ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਤੁਸੀ ਬੁਧ ਵਾਨ ਹੋ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ
ਦੇਣੀ ਬਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਭਾ ਬਾਬੇ ਸਨ ਫੇਰ ਸੋਨੇ ਤੇ
ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੋਗਿਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਦੇਨ ਕਿਤਾ ਇਹ ਰੰਗੀ ਬੜਾ ਰੰਗ
ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕੇ ਤੁਸੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ ਹੋ
ਕੇ ਦਸ-ਦਸ ਨਕ ਨਸ ਵਿਚ ਜੋੜ ਦੇ ਹੈ ਸਾਰੇ ਆਕੜੇ ਨਸ ਦੱਸ ਆਤੇ ਇਕ
ਥਾਂ ਸੰਗਤ ਹੋਣ ਬਾਬਾ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਸ ਇਹ ਜਿਦਾ ਰਹਿ ਇਹ ਪਦਤ
ਤਕਦੀ ਰਹੀ ਸਭ ਪਾਕੇ ਸਾਂਤ ਸੂਰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ
ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਚਰਨ ਪਾਕੇ ਇਕ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਆਪ ਜੀ ਦੀ
ਏਥੋਂ ਕੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਈ ਬੜਾ ਮੇਲਾ ਹੋਇਆ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਨਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਚਰਨ ਪਾਕੇ ਸਾਡੇ ਗੁਰ ਪਹਿਰੂ ਕਰੋ ਜੀ ਸੰਗਤ ਦੀ
ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਵਾਸ ਚਰਨ ਪੌਣ ਸਹਿ ਤਾਂ ਇਕ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ
ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਸਾਰਥਾ ਸਜ ਇਕ ਇਹ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਬਖਸ਼ੋ ਕੇ ਨਾਮ
ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਆਖਾਂਗਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਤੇ ਰਬ ਦੇ ਬੰਦਗਿਆ
ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸਰਾਂ ਇਕ ਚਰਨ ਪੌਣ ਲਗੇ ਤਾਂ ਨੇੜ ਉਤਾਰਦੇ ਵਿਚ
ਕੀਹ ਕਾਰਜ ਨੇਠਾਂ ਲਾਣਾ ਜਾ। ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਖੇ ਤੂ ਭਾਗ ਸਾਰਕੇ
ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਹੋਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕੇ ਨਾਮ ਬਖਸ਼ੋ ਫਿਰ

ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਭਿਆਣਾ ਪੁਰ ਨੂੰ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਚਰਨ ਪਾਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤੇ ਨਿਆਈਂ ਪੱਤੀ ਦਾ
ਨਾਂਵਾਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ 1920 ਸਨ ਵਿਚ ਨਗਾਰੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸ਼ਨ
ਕਰਨ ਗਏ ਤੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈਣ ਤਾਂ ਰਕਬੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੇ ਭਿਆਣਾ ਪੁਰ ਦੀ
ਸੰਗਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਡੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਮੇਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ
ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੋ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਰਨਾ ਵਾਲੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਗਰੀਬ
10 ਮੀਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅੰਤਰਜਾਮੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਸੰਗਤ ਜੀ ਰਕਬੇ ਭਿਆਣਾ ਪੁਰ ਸਾਡੀ ਨਿਆਈਂ ਪੱਤੀ ਹੈ ਉਥੇ
ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਚਰਨ ਪਾਵਾਂਗੇ ਦੋਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਮੇਲੇ ਹੋਏ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼
ਕੀਤੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਦੇਣੀ ਸੰਗਤ ਮੰਡੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਪਧਾਰੇ ਤਾਂ ਸੰਗਤ
ਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਧਿਆ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਤੇ ਰਾਗੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ
ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸ ਦੂ ਵਜੇ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ
ਕੇਵਲ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਗੇ ਸੰਗਤ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲਏ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਾਰੀ-
ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂਘ ਜੋੜੀ ਬੈਠੀ ਸੀ ਰਾਹ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰ ਲੋਕਾਂ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੁਪਹਿਰ ਪਹੁੰਚ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ
ਕੇ ਇਹ ਆਖਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਬੈਠੀ ਬੜੇ ਬਚਨ ਹੋਏ ਅੱਜ ਉਸੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸੰਤ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਖਾਣਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਇਸ ਲਈ ਦੇ ਸਿਆਣੀ
ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਦੱਸੋ ਸਿੰਘ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰ ਸੰਤ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜੀ ਇਹ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ
ਦੇ ਨੈਤਾ ਸਦਰ ਨੇ ਲਿਆਂਦੇ ਸਿੰਘ ਇਹ ਵੀ ਸਿਆਣਾ ਹੋਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ
ਤੁਹਾਡਾ ਕੇਹੜਾ ਪਿੰਡ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜੀ ਸਿਆਣਾ ਰਹਿੰਦੇ
ਪਾਸ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਮਾਇਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰੋਗੀ ਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ
ਰੋਗ ਪਿੰਡ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੀ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕੇ ਇਸ
ਦਾ ਪਿੰਡ ਭਿਆਣਾ ਪੁਰ ਸਾਡੀ ਨਿਆਈਂ ਪੱਤੀ ਸੀ।

ਸੋ ਉਸ ਪਿੰਡ ਭਿਆਣਾ ਪੁਰ ਦੀ ਸਾਖੀ ਜੋੜੀ ਬਾਬਾ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਉਤੇ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹਾਂ

"ਪ੍ਰਤੀਗੀਤ ਪਹਿ ਸੰਸਾਰ"

ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੀ ਆਖਿਰ ਹਾਲਤ ਦੇ ਪੱਜੇ ਵਸੀਕਾ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸਾਖੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗਤ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਗਰਾ ਬਾਬਾ –
ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਖਸ਼ੀਏ ਆਗਿਆ ਕਰਕੇ ਸਿਆਣਾ ਸਿਆਣੇ ਦੇਣ ਦੀ ਇਲਾਕ

ਪਹੁੰਚੇ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਗਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਭਾਈ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਪੰਜੇ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਆਗਿਆ ਦੀ
ਮਹਿਮਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ
ਸਾਹਿਬ ਨਿਰਵੰਸ਼ੀ ਗਈਆਂ ਪਰ ਕਰਨ ਕਰੀਏ ਪੰਜੇ ਛਡੀਏ ਦੇ ਭਾਈ-
ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਆਪਣੀ ਵਡੀ ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾ ਕਿਹਾ ਬਾਣੀਏ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ
ਪਾਸੋਂ ਦੋ ਪੰਜੇ ਲਿਆ ਕੇ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰੀ ਪੰਜ ਸੌ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸ
ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰੀਆਂ ਵੀ ਉਸ ਪੋਤ ਦੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੋਲੇ
ਭਾਈ ਜੀ ਕੇਹੀ 'ਕਾਰ' ਭਾਈ ਜੀ ਦਵੀ ਅਰਜਨ ਨਾਲ ਬੋਲੇ ਜੀ ਕਾਰ ਤਾਂ ਦੇਈ
ਨੰਗੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਦਇਆਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ
ਵਿਚ ਅੰਦਰ ਦਾਤਾਂ ਹੋਣ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ ਸਤਗੁਰ ਏਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਦੀ
ਦਾਤ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸਤਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤ-
-ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਸ ਆਪ ਦੇ ਨੌਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ-
ਸਾਹਿਬ ਹੋਗਾ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਕੇ ਅੱਖੀਆਂ ਤੇਰਾ ਰਹਿ ਗੀ ਸਾਲ ਬਾਦ ਇਸ
ਬਖਸ਼ੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੰਮਤ (੧੯੫੫) ਦਾ ਸਾਗਰ ਮਹੀਨੇ ਸੀ ਗਾੜ੍ਹ
ਸਹੀਨੇ ਨਸ਼ਾਣੀ ਅਗਰਵਾਲੀ ਦਾ ਸੰਗ ਸੀ ਆਇਆ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਂ
ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ
ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੇਰਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਾਡਾ ਲਿਉਂਕ ਦੇਰ ਜੀ ਪਾਸ ਹੈ
ਗਏ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਾਖੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਹ ਪਰਗਟ ਗਈ ਗਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਪਰਗਟ
ਕੀਤੀ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਗਏ ਤੇ ਬਾਲੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤੇ
ਅਸੀਸ ਦਿਤੀ (ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਤੇਰ ਜੀਵਣ ਉਪਜਿਆ
ਸੰਜੋਗ) ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਾਤ ਸੂਰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ
ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਵੇਖ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬੋਲੇ ਏ ਬੜੀ ਔਖਿਆਈ ਹੈ ਇਹ ਕੈਸੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ
ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਾਖੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਹਾ ਏਸ ਆਪ ਦੇ
ਸੇਵਕ ਦੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨਾਲ ਬਚਨ
ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਭਾਈ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਫੜੋ ਤੇ ਕਲ੍ਹ ਇਹ ਪਾਲਣ ਸੇਵਾ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਉਹ—
ਗਹਿਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਤ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ
ਦਲਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸੰਗਤ ਦੀ ਦਲਿਸ਼ ਸੇਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰੇਗਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ
ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਸਹਿਤ ਆਖਿਰ ਤਕ ਆਪ ਰਖੀ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇਵੀਏ, ਦੇ ਹਜ਼
ਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਅਤੇ ਬੀਤੀ ਸਾਖੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਰਾਇਤ ਸੀ ਇਹ ਬਾਕੀ ਕਰ ਦਿਹਾੜ ਕਈ ਦਿਨਾਂ

ਸੁਖਾਂਗਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਤੇਗ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪਾਸ ਪਿੰਡ ਸਰਾਰਸਾ ਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਾਈ
ਸੀ ਉਹ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਸੀ ਏਸ ਰੋਗ ਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਉਹ ਰੋਜ਼-
ਆਇਆ ਕਰੇ ਮੈਨੂੰ ਦਵਾਈਆ ਕਰੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਬਾਦ
ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੀਰ ਕੁ ਦਿਨ, ਬੜਾ ਸੋਗ਼ਾ ਬਹਿਆਂ ਰਿਹਾ ਆਸੂ ਸਤੀਲਾ
ਸੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚ ਤੇ ਸੀ ਤੇਰਾ
ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੀਤਾ ਫਿਰ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਕਰੀ ਸੀ ਸੰਤ
ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਫਿਆਸ ਪੁਰ ਦੇ ਜੋ ਸਨ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ
ਇਸ ਬੀ ਕੇ ਚੀਖੀ ਹੈ ਸਾਰੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੀ ਸਾਖੀ
ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕੇ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਣਦੇ ਸਾਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰ
ਸਿੱਖ ਸਨ ਤਿਨਾਂ ਦਾ ਇਸੇ ਰੋਗ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗੀ ਸੀ ਗਿਆ ਨਾ ਤੁੰਡੀ ਸਵਾਇਆਸ
ਲਗੀ ਸ੍ਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਚਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਸਾਖੀ ਸੁਣਕੇ ਏਸੇ ਵਕਤ
ਫਿਰ ਹੈਤਰ ਹੋਇਆ ਫਿਰ ਦਿਨ ਮੈਂ ਟਾਂਗਾ ਲਿਆ ਸੁਖਾਂਗੀ ਘਰ ਤੇ ਗਿਆ
ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਦੇ ਇਥੇ ਘਰ ਤੇ ਰਹੀ
ਏਤੀ ਜੂਨ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕੇ ਵਿਚਾਂ ਘੁਟ ਬਾਤ ਹੋਈ
ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਬੜੀ ਆਪੀ ਹੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਕੇ ਮੈਂ ਕਲੇ
ਜਿਹਾ ਤੂ ਇਸ ਦਿਨ ਦੀ ਅਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਜ ਮੇਰੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਕੇ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤੀ,
ਸੁਰਤੀ ਕਰੋ ਮੈਂ ਆਪਦੇ ਚਰਨ ਦਾ ਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜੂਨ ਭੋਗ ਰਿਹਾਂ ਮੇਰੀ ਰੱਖਿਆ
ਕਰੋ ਜੀ ਫਿਰ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੈਂ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਤਾ ਫਿਰ ਸੁਮਰਨਾ ਕਰ ਦੇਖੋ
ਤਿਸ ਦੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਆਤੇ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਸੁਰਦਾ
ਸੱਪ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਵੇਖੀ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟੋਆ ਪੁਟ ਕੇ ਦਬ ਦਿਤਾ।

ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ, ਬਾਬਾ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੱਥੀ ਭੇਜੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੱਦੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰੰਗੂਨ ਤੋਂ ਦੇ ਭੇਜੇ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਸੀ– "ਭਾਈ ਅਕਾਲ ਤੇ ਭਾਈ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਦਣਾ, ਇਹ ਸਿਖੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੌਂਪੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਬਾਧਕ ਸਮਝੇ ਤਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਨੂੰ ਸੋ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਣਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰਤਾ ਸਮਝਣਾ"

ਇਸ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਹੀ ਦੇਸ ਕਰਦੇ ਉਸ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਏ ਸਿੰਘਾਂ ਹੱਥ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜ ਦੇ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਜਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਨਵਾਂ ਦੇਸ ਅਨੰਦ ਹੀ ਨ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਆਖਦੇ ਇਹ ਦੇਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਆਇਆ ਕਰਾਂਗੇ. ਭਰਥ ਬਾਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਹੀ [illegible] 'ਰਾਮ' ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਚਰਨ ਪਾਦ ਦਾ 'ਪਤਾਵਾਂ' ਰਖਦੇ 'ਰਾਮ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਦਮਾਮੇ' ਉਨਾਂ ਤੇ ਆਗਿਆ ਨੇ ਦੇ ਸਭ ਕਾਰਜ ਦਾ ਦੇਸ ਚਲਾਉਂਦੇ।

ਉਪਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਚਿ ਤੇ ਰਹੇ ਸਾਰੇ, ਬਾਬਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਹਾਲੀ, ਬਾਬਾ ਬੀਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਂਗਲੀ ਕਿਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਾਬਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀਤੀ ਬਾਬਾ ਸਿਮਰਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਆਦਿ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਸਿੰਘ ਬਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸੱਤੇ ਤੇ ਲੰਗਰੀ ਕੰਵਰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲਗੇ। ਹਰ ਸਿੰਘ-ਬਾਬਾ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖ ਕਿਤਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੇਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛਪਾਰੀ ਰੂਪਾਲੀ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਵਾਡੇ ਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਭਜਨ ਕਰ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਨਾਂ ਜਾਣ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਦੇਸ ਕਰਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨਾਂ ਏਨਾਂ ਵਿੱਚਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ। ਬਾਬਾ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ - ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਬੰਦ ਬੰਦਾਂ ਦੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਕਾਈ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ੧– "ਬਾਬਾ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾਨਾ ਦਾਨਾ, ੨- ਬਾਬਾ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਲਾ, ੩- ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਮੂਦੇ ਦੇ ਕਾਦੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸਾਰੇ ½- ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਆਲ" ਬਾਕੀ ਸਭ ਭੇਸ ਦੇ ਪਾਤਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਅੱਧੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੇਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੂਪਾਲੀ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਕਿਹਾ—

"ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਹ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਹੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜੀ ਸਤਗੁਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ' ਤਹਿਸੀਲ ਦਾਰ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਵਿਚਾਰੇ ਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ — "ਆਪ ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ" ਤੁੱਟ ਆਈਂ ਜੈਕਾਰੇ ਨਾਲ ਸੋਚਿਆ ਕਰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਹੋਏ? ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਭਣਹਾਰ — "ਪਹਿਲਾਂ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਇਹ ਉਹੀ ਤੇ ਨਹੀਂ? ਏਵੇਂ ਸਭੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨ ਜਿਥੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਆਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੈਠੇ ਸੀ ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਮਝਦੇ ਪੂਰਨ ਈਮਾਨ ਲਿਆਏ ਸਨ ਉਥੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੋਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਵਾਇਆ।

ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੱਥੀ ਆਇਆ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ, ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਵਧ ਗਏ ਉਧਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਠੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਮ ਛਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੋਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕੇ ਗੁਰ ਦੁਆਰੇ ਦੀ ਡਿਊਢੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਰਜੈਂਟ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ — ਆਏ ਪਹਿਰੇ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਦਸ, ਪੰਜ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬੁੱਢੇ, ਨਾਮ ਪਤਾ ਪੁੱਛੇ ਬਗੈਰ ਲਿਖ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਜਾਣ ਦੇਵੇਂ ਬਾਕੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੱਦ-ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇਵੇਂ ਨਾ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਲੰਗਰ ਆਦਿ ਲੈਣ ਦੇਈਂ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਠੀਕ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੇਈਂ। ਪਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਦੁਖ-ਭੁਖ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਕੇ ਸਦੀ ਭੱਠਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਜਰਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੱਟਿਆਂ ਦੇ ਸੌਂਕੇ ਆਉਂਦੇ।

ਸੰਗਤ ਅਟੁੱਟ ਤੇ ਅਖੁੱਟ ਵਰਤਾ ਸੀ, ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਹੋਰ ਦੇ ਹੱਥ ਖੇਤ ਨੂੰ ਛੋਡ ਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਛਡ ਵਾਂਗ ਵਰਤਾਵੇ ਨਾ ਅੱਗੇ ਨਾ ਪਿੱਛੇ

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਮਹਾਨਤ ਨੇ ਉਦਾਰਤਾ ਭਰੀ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਲੀਹ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਚਮਕਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਚਮਕਾ ਦਿਤਾ ਸੀ "ਜਗ ਬਾਤ" ਵੀ ਇਸ ਤੇ ਰਤ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਤੇ ਅਟੁਟ ਵਰਤ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ— "ਕੋਈ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਿੱਖ ਵੀ ਜਦ ਇਕ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਗਏ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਬੂਹੇ ਉੱਤੇ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਭੁੱਖਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਰਹਿਮਤ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਹਕਦਾਰ ਨਹੀਂ"

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜੰਦਰੀ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਸਭਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਇਥੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਵਰਤਦਾ ਸੀ।

ਸੰਮਤ ੧੯੫੬ ਬਿ: ਦਾ ਸੰਕਟ ਉੱਥੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੇ ਇਹ ਕਾਲ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੰਮਤ ਦੇ ਛਪੰਜਾ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿੱਚ 'ਛਪਨੀਆ ਕਾਲ ਪਿਆ ਸੀ' ਬਾਣੀ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਬੱਚੀ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ "ਛਪਨੀਏ ਜਾਂ ਸਤਵੰਜੀਏ" ਵੀ ਆਖਦੇ ਸੀ ਇਹ ਆਪਣਾ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੂਪ ਆ ਗਿਆ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਆਪ ਆਇਆ ਸੀ ਦਰ ਦੀ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਂਦਾ। ਉਸ ਪੰਜਾਬ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹਾਨਤਾ ਰਖਿਆ ਹੈ ਕਿਵੇਂ ਸੰਮਤ-੧੯੧੪ ਬਿ: ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੱਥਾ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਕੀਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ੧੦੮ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੱਜ ~~ਕੀਰ~~ ਤੱਕ ਆਖਿਰ ਤੇ ਅਟੁੱਟ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਕੋਈ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਸੇਵਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਸਮੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਲੇ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਭੈਣੀ ਆਪਣੀ ਤੋਂ ਅੱਜਾਂ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਰੰਗ-ਰੰਗਾਰੰਗ, ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਰਦਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਇਕੱਠੇ-ਇਕੱਠੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਇਕ ~~ਕੀਰਆਂ~~ ਦਸੀਆਂ ਪਿਛੋਕੜੀ ਲੰਗਰ ਆਦਿ ਖਾ ਕੇ ਰਜ ਕੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇਂਦੇ ਜਾਂਦੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਕ ਪੰਜ ਸੌ
ਬਾਗੀਆਂ ਦਾ ਜੱਥਾ ਆਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖ ਦੇ ਮਾਰੇ
ਵਿਲਕ-ਵਿਲਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗਤ ਪਾਸੀ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸ
ਰਹੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰ ਉਪਰ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਉੜੀ ਅਗੇ ਕੁਰਸੀ ਡਾਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਇਕ ਬਾਗੀਆਂ
ਜਿਸ ਦਾ ਨਾ ਬੇਲੂ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਆਗੂ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਆ ਡਿੱਗਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਿਆਰ ਦਿਤਾ
-ਸਾ ਦੇਂਦਿਆਂ ਪੁਛਿਆ। "ਸੁਣਾ ਭਾਈ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ।"
"ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ ਪਹੀ ਜੰਮਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਆਪਦੇ
ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਇਓਂ ਰਹਿਕੇ ਅੱਜ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਨ ਹੈ ਜਦ ਸੋਕੇ ਤੋੜੇ ਦੇ ਬਾਲ ਬੱਚੇ
ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਅੰਨ ਖਾਧਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਠਹਿਰ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।
ਇਹਨਾਂ ਦੋਂਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਬੈਠ ਨਾਲ ਜੇ ਰੋਟੀ ਦੇਸ ਮਿਲ
ਜਾਵੇ, ਰੋਟੀ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੋ ਸੋਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ"
ਦੇਸ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਸ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਦਸਦੇ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਜੇ ਭਾਈ
ਸਾਨੂੰ ਤੇ ਇਹ ਦਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ-ਪਾਣੀ ਠੀਕ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸਿਫ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ
ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਅੰਨ
ਦਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।
'ਇਹ ਕੀ ਆਖਦਾ ਹੈ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ'? ਸਰਦਾਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ।
'ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਰੋਟੀ ਦੇਸ ਦਸੋ'
ਇਹ ਅਗੇ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ
ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ- ਅੰਨ ਪੂਰਨਾ ਦਾ ਸਾਗਰ
ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਆ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕਦਿਆਂ
ਹੀ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਡਿਗ ਪਏ ਰੋਟੀ ਦੇ
ਸਾਂ ਸੈ ਜੁਗਾਂ ਜੋਹਦਾ ਤੇ, ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਂ ਜਾੜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪੈਰ ਕੀਤਿਆਂ
ਨੇ ਕਾਲਖੀਆਂ ਵਾਂਗ ਦਿਨ ਕਟੇ ਹਨ, ਰੋਟੀ ਦੀ ਜਾਨਨੀ ਦੇ ਸਾਂ ਸਾਨੂੰ
ਖੱਪਰੀ ਚਾਹੀਦੇ, ਇੰਝ ਬੇਲੂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੱਥੇ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ
ਉਹ ਮਾਤਾ ਜੀਉਣ ਕੌਰ ਤੋਂ ਇਹੋ ਗਲ ਤੇ ਨਿਹੋਰੇ ਕਿਤੇ ਨਾਲ ਸੋਗ ਰਹੇ ਸਨ
ਕਿਓਂ ਸਦੀ ਸਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਗਿਆ ਜਾਵਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਰਦਾ
ਬੇਲੂ ਨੂੰ ਆਖੇ ਸਮਾਂ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ

ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਕ ਪੰਜ ਸੌ ਬਾਰਾਤੀਆਂ ਦਾ ਜੱਥਾ ਆਇਆ। ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਬੁੱਢੇ ਸਾਰੇ ਇੰਨੂ-ਇੰਨੂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗਤ ਆਈ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਇਕਆਸਣ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸਦ ਬੁਲਿੰਦਾ ਇਕ ਜਾਣੇ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਿਚਰੀ ਅਤੇ ਦੂਰ ਜੀ ਰਾਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇਕ ਬਾਰਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਦਾ ਨਾ ਬੇਰੂ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਆਗੂ ਦਿਖਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾ ਤੇ ਆ ਡਿੱਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਿਆਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆਂ, ਪੁੱਛਿਆ। "ਸੁਣਾ ਭਾਈ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ।"

"ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਬਾਰਾਤ ਇਥੇ ਕਰਕੇ ਆਏਸਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸੌ ਤੇਰੇ ਦੇ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਨੇ ਰੱਬ ਦੇ ਅੰਨ ਖਾਧਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇ ਇਸ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸਕਿਆਂ ਪੈਂਦਾ ਨਾਲ ਜੋ ਰੋਟੀ ਕੋਈ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ, ਰੋਟੀ ਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ"

ਏਸ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਇਹ ਦਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਣੀ ਰੱਖਣ ਜੋਗਾ ਸਿਰਫ ਦੀਖਿਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਅਨ ਦਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੀ ਫ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।

'ਇਹ ਕੀ ਆਖਦਾ ਹੈ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ'? ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕੀਤੀ।

'ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਰੋਟੀ ਕੋਈ ਦਸੋ'

ਇਹ ਅਜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦਾਗੀ ਤੇਲੂ ਨੂੰ ਸਹੀਨਾ ਹਿਆਂ ਹੈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸੰਤ ਜੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ - ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਅਵਿਚਾਰ ਸੀ ਸਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਆ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਡਿਗ ਪਏ ਰੋਟੀ ਕਰੋ ਸਾਂ ਸੈ ਭੁੱਖਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੈ, ਰੋਟੀ ਕਰੋ ਸਾਂ ਚੜ੍ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪੈਰ ਦੀਆਂ ਨੇ ਬਾਲਕੀਆਂ ਦਾਰਾ ਇਹ ਸਭੇ ਹਨ, ਰੋਟੀ ਕਰੋ ਜਾਨਾਂ ਕਰੋ ਸਾਂ ਸੌਂਹ ਪਰੱਖੀ ਚਾਹੀਦੇ, ਇਹ ਬੇਰੂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਉਹ ਸਾਤਾ ਜੀਵਿਣ ਕੌਰ ਤੇ ਇਹੋ ਸਾਰ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿੰਦੇ ਸਰੀ ਸਾਂ ਤੇ ਹੀ ਸੰਗਿਆ ਜਾਣਾ ਅਸੀਂਤਦ ਤੇਇਆਂ ਕਰਦੇ ਹੈ ਤੇਰਾ

ਬੇਰੂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸਸਾਤਾਂ ਤੇਲੂ ਸਹੀਨਾਂ ਹੀ ਹਿਆ ਹੈ ਆਏ ਤੇਰ

ਤੇ "ਸਾਡੂ" ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੀੜੇ ਕਪੜੇ ਸਮਾਨ ਜਾਣਿ ਕੇ ਦੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੋਰਿਆ ਸੀ ਅੱਜ ਇਹ ਮੰਗਦਿਆਂ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

"ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮੰਗਦਿਆਂ ਨਾ ਕੋਈ ਲਾਜ ਹੈ ਨਾ ਸ਼ਰਮ ਤੇ ਮੇਰਾ ਹੈ ਕਿਰਨਾ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪਾਪੀ ਦਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਗਤੀਂ ਮਰਦੀ; ਸਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਬਾਹਰ ਦੇ ਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾਂ ਸਾਂ ਜੀ (ਬੋਲਿਆ)

"ਇਹ ਵੀ ਆਪਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ ਲੋਕ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਰਨਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਣ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਹਾ।"

"ਓ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾ! ਨਾ!! ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫਿਕਰ ਹੈ ਸਾਣ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ!"

"ਇਹ ਸੁਣ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਿਹਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੈਸ ਦਸਣ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ"

"ਹਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬੇਗੂ ਇਥੇ ਹੀ ਤੇਰਾ ਕੇ ਦੇ ਬਹਿ ਜਾਵੇ ਨਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਣੀ ਛੱਕੀ ਜਾਵੇ ਨਾਲੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਜਾਵੇ!"

"ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ!! ਵਾਹ! ਕਿਆ ਕਹਿਣੇ! ਆਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਪਕਾਉਂਦਾ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੋਵੇਂਗਾ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਥਾਂ ਇਹ ਬੇਗੂ ਤੇ ਸਾਡੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਪਕਾਇਆ ਕਰਨਗੇ, ਬਈ ਵਾਹ! ਕਿਆ ਕਹਿਣੇ!! ਕੋਈ ਮਖੌਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ~~ਕਿਸ~~ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਟੋਕ ਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।"

ਇਨਾਂ ਦੇ ਹਥੋਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਕੌਣ ਗਾ ਸੂਰ ਕਿਸ਼ਨਾ ਬਣਾਂ ਲੈਣਗੇ! ਕਿਉਂ ਤਾਂ ਬੀ ਸੂਰਜ ਸਿੰਘ ਜੀ" ਗੁਰ ਦੇ ਲੰਗਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਗਾੜ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

ਹਾਂ! ਹਾਂ!! ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਕੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੀਤਣਗੇ ਮੈਂ ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਹੀ ਅਰਜ ਕਰਨ ਲਗਾ ਸੀ!

ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਓਪਰੀ ਬੇਗੂ ਤੇ ਸਾਡੂ ਸੰਗਤ ਹੈਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਰੋਟੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਹਿ ਉਂਝ ਵੀ ਇਨਾਂ ਦੂਜੇ ਤਿਸੇ ਦਿਨ ਆਇਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਨਾਲੇ ਛਕਣ-ਛਕਾਣ ਨਾਲੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂ ਬਈ ਬੇਗੂ ਤੇ ਸਾਡੂ! ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਹਾ।

ਤੇ "ਮਾਤੂ" ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜੀਵੇ ਰਖਦੇ ਸਮਾਜ ਆਦਿ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖਿਆਂ ਸੀ ਅੱਜ ਇਕ ਸੰਗਤਿਆਂ ਵੇਖੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

"ਤੇਰੇ ਤੂੰ ਸੰਗਤਿਆਂ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਰ ਹੈ ਨਾ ਸਰਮ ਤੇ ਸੇਵਾ ਹੈਵਿਰ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪਾਪੀ ਰਹਿੰਦਾ ਜਾਂਦਿ, ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਦੇਖ ਲਿਖੇ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਸਹਦੀਆਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸਹਾਰ ਦੇ ਦਸੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਹੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਂ ਜੀ (ਬੋਲੇ)

"ਇਹ ਕੀ ਆਖਦਾ ਹੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਇਕ ਪ੍ਰੇਤ ਪਾਕਹ; ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਹਾ।"

"ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾ! ਨਾ!! ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ ਨਾਲ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਣੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ।"

"ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਿਆਂ ਕਹਿਆ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਿਸ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦਸਣ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜੀ।"

"ਨਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਊ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਤੇ ਸਤਿ ਆਖੇ ਨਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾ ਜੀ ਰੋਟੀ ਆਏ ਨਾਲੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਜਾਵੇ।"

"ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ!! ਵਾਹ! ਕਿਆ ਕਹਿਣੇ! ਆਪਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਪਕਾਉਂਦਾ ਸੱਕਦਾ ਕਿ ਆਹ ਤੇਰੇ ਘਰ ਤੇਰੇ ਜਾਂ ਇਹ ਭਾਊ ਤੇ ਮਾਤੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਪਕਾਇਆ ਕਰਨਗੇ, ਬਹੀ ਵਾਹ! ਕਿਆ ਕਹਿਣੇ!! ਦੇਖਿ ਸਾਧਕ ਕਰਦਿਆਂ ਸਤਿ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇਰਨ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਟੋਕ ਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।"

ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੱਲੇਂ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਹੱਸੇਗਾ ਸੁਣਕੇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹਾਂ ਹੈ ਗਏ। ਇਹੀ ਗੱਲੀ ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਜੀ "ਗੁਰ ਦੇ ਰੱਖੇਗੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਇਹਦਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

ਨਾ, ਨਾ!! ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਕੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਮੈਂ ਆਗਿਆਕਾਰ ਪਾਲਣ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਆਗਿਆ ਕਰਨ ਲਗਾ ਸੀ।

ਸੇਵੇ ਨਾ ਕਿ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਊ ਤੇ ਮਾਤੂ ਸੰਤ ਸੇਵੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਹੀ ਤੇਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੰਗਤ ਆਦਿ ਉਹਨੂੰ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਦੂਜੇ ਤਿਸੇ ਇਹ ਆਇਆਂ ਹੀ ਗਲੇ ਹੈ ਨਾਲੇ ਰੋਟੀ-ਟੁਕੜ ਨਾਲੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਹੀ ਭਾਊ ਤੇ ਮਾਤੂ! ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਹਾ।

"ਸਾਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ਅੰਨਦਾਤਾ! ਏਸੇ ਆਸੀ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

"ਸਚੇ ~~[illegible]~~ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅੱਜ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾੜੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਜੋ ਖੇਤ ਦਾ ਟਿੱਬਾ ਹੈ ਇਹ ਥਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਹੈ ਇਹ ਟਿੱਬਾ ਢਾਹ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੋਇਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਏ ਬਸ ਇਹ ਥਾਂ ਪਧਰੀ ਤੇ ਸੁਆਰੀ ਜਾਏ"

"ਏਸੇ ਬਾਰੀ ਬੇਗੂ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਹੈ!"

ਸਾਡੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਹਨ ਅੰਨਦਾਤਾ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਚੀਰ ਬਣਾ ਸੇ ਤੁਰਦੇ ਆ ਕੇ ਇਥੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ ਪਰ ਜੋ ਧਾਣ ਨੂੰ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਤਦ ਸਾਡੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਜਾਣੋ ਧੰਨ ਜਾਣੋ ਭਲੀਆਂ"

ਬੇਗੂ ਨੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਆ ਪਈਆਂ ਕਣੀਆਂ ਬਣਾਂ ਲਈਆਂ ਤੇ ਉਹ ਦਸੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਏ।

੨ → ਆਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠਕ ਤੇ ਸਨ ਇਕ ਤੋਗ ਸਾਰਦਾ ਗੀਆਂ ਤੇਰ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਢਾਈ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਾਲ, ਬੱਚੇ, ਆਦਮੀ ਜਨਾਨੀਆਂ, ਬੁੱਢੇ ਆਦਿ ਸਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੀ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਪੁਛਿਆ — "ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ ਭਾਈ ਕਰਾਈ ਹੋ"

"ਤੇਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਸਾਰੀ ਹੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਹੈ ਅੰਨਦਾਤਾ! ਬੱਚੇ, ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਰੋਂਦੇ ਵਿਲ੍ਹਕ-ਵਿਲ੍ਹਕ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ" ਇਹ ਆਖਦੇ ਉਹ ਧਾਂਹੀਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਇਆ।

"ਧੀਰਜ ਕਰੋ ਭਾਈ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਉਹ ਤੇਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਦੁਖ ਇਕ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ" ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਬਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨੇਤਰ ਅਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ। ਫਿਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ —

"ਜੀਉਣ ਜੋਗੇ, ਸਾਥੋਂ ਇਨਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।"

ਫਿਰ ਤੇਰ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਵਰਸਾ ਕੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਠੰਡਕ ਪੁਚਾ ਦਿਤੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਲ ਥਲ, ਕਾਲ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਾਲ ਦੀ ਤੁਰਾਡੇ ਵਸ ਹੈ ਸੁਕਾਲ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ!

ਸੋ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਹੀ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ — ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ! ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਨਿਰਾਲੀ [illegible]

"ਸਾਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ਅੰਨਦਾਤਾ! ਏਸੇ ਆਸੀ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ!"

"ਸਭੇ ~~ਮਹਾਰਾਜ~~ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਜੋ ਰੇਤ ਦਾ ਟਿੱਬਾ ਹੈ ਇਹ ਥਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਹੈ ਇਹ ਟਿੱਬਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਟੋਇਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਥਾਂ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੁਆਰੀ ਜਾਏ।"

"ਏਸੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਗ਼ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਹੈ!"

ਸਾਡੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਹਨ ਅੰਨਦਾਤਾ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਗੱਲ ਤੇ ਕੀਤ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸਾਂ ਯੋਗ ਜਾਣੇ ਇਸ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ ਪਰ ਜੋ ਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਜਾਣੇ ਧੰਨ ਜਾਣੇ ਭਗਤੀਆਂ"

ਬੋਲਣ ਦੇ ਬੋਤ ਵਿੱਚ ਆ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਹੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਕਰਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜੁਟ ਗਏ।

2 ਅਗੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠਣੀ ਲਗੇ ਸਨ ਇਕ ਤੇਗ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਹਰ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੇ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਾਲ, ਬੱਚੇ, ਆਦਮੀ ਜਨਾਨੀਆਂ, ਬੁੱਢੇ ਆਦਿ ਸਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੀ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ ਉਨਾਂ ਦੇ ਬੇਬਸੀ ਨੇ ਨਾਸਮਝ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ— "ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ ਭਾਈ ਕਰਾਂ ਜੀ?"

"ਤੇਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅੰਨਦਾਤਾ! ਬੱਚੇ, ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਰੋਂਦੇ ਵਿਲ੍ਹੂ-ਵਿਲ੍ਹੂ ਕਰਦੇ ਸੌਣ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ" ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਉਹ ਧਾਂਹੀਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਇਆ।

"ਧੀਰਜ ਕਰੋ ਭਾਈ ਗੱਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਉਹ ਤੇਗ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਦੁਖ ਇਕ ਖਿਣ ਵਿਚ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ" ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨੇਤਰ ਅਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ। ਫਿਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—

"ਜੀਉਂਦੇ ਰਹੋ, ਸਾਥੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ!"

ਫਿਰ ਲੰਗਰ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਨਵਾਂ ਸੀਤ ਵਰਤਾ ਕੇ ਘਰੋਂ ਨੂੰ ਠੰਡਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਤਨਾ ਚਾਨ ਚੱਕ, ਕਾਲ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਾਲ ਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਸ ਹੈ ਗੁਰਬਾਨ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ!

ਮੈਂ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਹੀ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ— ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ! ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਲੁਕਾਈ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਵਸੀ ਰਹੀ, ਵਸੀ ਦੁਖੀਆਂ, ਵਸੀ ਭੁੱਖਾ ਵਸੀ ਗਰੀਬ

ਸਾਡਾ ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰ ਸੜ ਜਾਵੇ ਪਰ ਧਰਤੀ ਉਤੋਂ ਦੁੱਖ-ਭੁੱਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ।
"ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਜ਼ਰੂਰ ਰਹੇਗੀ"
"ਜੀਉਂਦੇ ਰਹੋ" ਸਰੀਰ ਨਿਵਾਸ ਜੀ! ਕੀ ਹੁਕਮ ਹੈ।
"ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੁੱਖ-ਭੁੱਖ ਦੇ ਸਤਾਏ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਤਰਸ ਆਇਆ ਹੈ"
"ਤੁਹਾਡੀ ਉਪਜ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੁਣੀ ਸਰਸ, ਤਰਸ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਤੇ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾ ਤਰਸ ਆਏ ਹੋਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਏ"
"ਸਾਡੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ -----?"

ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬੇਉਜ਼ਰ ਪਾਲਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਆਖਿ ਬਾਰਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਹੱਠ ਵਿਚ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਛਕਾਇਆ ਜਾਏ। ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 'ਸੋਦਾ ਕਿਵੇਂ'!

!! ਸ੍ਰੀ · ਗਾਥਾ ਜੀ !!

ਸਰੀਬ ਨਿਵਾਸ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੂਚ-ਪੱਟ ਕਰ! ਸੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚ ਤੇ ਸ਼ਹਰ ਕੇ ਆਉਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਕਿਰ ਸਰਬ ਜਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਪਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹਰ ਪਾਇਆ ਇਸ ਪਿਆਰ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਭੋਲੇ ਦੇ ਹੋਏ 'ਸਾਨੇ' ਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਪਿਆਰ ਅਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ ਜਦ ਇਸ ਦਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਤਦ 'ਸਾਨੇ' ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਤੇ ਰੋਟੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਵੀ ਆਸ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਥੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹਰ ਕਿਤਾ ਗਿਆ। ਧੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਧੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ। ਇਸ ਤੇ ਸਰਬ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਣਾ ਆ ਗਿਆ।

3.→ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਤੋਰਾ ~~ਬਜਾਜੀ~~ ਬਾਜੀਗਰਾਂ ਦਾ ਆਇਆ ਉਨਾਂ ਦਾ ਮੁਖੀਆ 'ਰੂੜਾ' ਰਬ ਦੇ ਤਰ ਦਾਸ ਸਿਧਾ-ਸੱਚਾ ਆਗਿਆਕਾਰ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੰਗਲ ਮੈਦਾਨ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਡਿਉੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਣ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। 'ਰੂੜਾ' ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਆ ਡਿਗਾ ਅਤੇ ਪੈਰ ਸਾਰ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

"ਧੀਰਜ ਕਰੋ, ਰੋ ਨਾ! ਸਬਰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ"

"ਰੋਵਾਂ ਨਾ ਤੇ ਕੀ ਕਰਾਂ ਅੰਨ ਦਾਤਾ! ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਤੇ ਮੈਂ ਜਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖੇ ਵਿਲ੍ਹ-ਵਿਲ੍ਹ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ"

ਤੂੰ ਦਿਨ ਤੇ ਸੋਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦਰ ਕਰ ਇਹ ਰੋਟੀ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਬਣ ਜਾਇਗੀ। ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਰ

ਸਾਡਾ ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰ ਗਲ ਜਾਏ ਪਰ ਧਰਤੀ ਉਤੋਂ ਦੁੱਖ-ਭੁੱਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏ।
"ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ"
"ਜੀਉਂਦੇ ਰਹੋ" ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ।
"ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੁੱਖ-ਭੁੱਖ ਦੇ ਸਤਾਏ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ"
"ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਜਿੰਨੀ ਹੋਵੇ ਤੁਸੀਂ ਰਹਿਮ, ਤਰਸ ਤੇ ਦਇਆ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਹੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਾ ਤਰਸ ਆਏ ਹੋਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਏ"
ਸਾਡੀ ਚਾਹ ਨਾ ਹੈ ---?
ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬੇਉਜ਼ਰ ਪਾਲਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਆਓ ਬਾਗੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਰ ਵਿਚ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਇਆ ਜਾਏ। ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 'ਸੋਹਣਾ ਸਿੱਖ'!

!! ਸ੍ਰੀ - ਸਤ ਜੀ !!

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਝੱਟ-ਪੱਟ ਹੋਈ। ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਰ ਚੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸੋਹਣਿਆਂ ਸਿਰ ਸਿਰ ਤੇ ਰਖਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਪਰ ਚਿਟੇ ਸ਼ਰਬ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਲੋਕ ਦੇ ਉਪਰੀ 'ਸਾਨੇ' ਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਪਿਆਰ ਅਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ ਕਹਿ ਇਸ ਦਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ 'ਸਾਨੇ' ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਤੇ ਰੋਟੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਵੀ ਆਸ ਅਸੰਭ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇੱਥੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਰ ਲਿਤਾ ਗਿਆ। ਧੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਧੰਨ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ। ਇਸ ਬੇ ਗਰਜ਼ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਣਾ ਆ ਗਿਆ।

3.→ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਭੋਰ ਵਜੇ ਬਾਜੀਗਰਾਂ ਦਾ ਆਇਆ ਉਨਾਂ ਦਾ ਮੁਖੀਆ 'ਰੂੜਾ' ਨਕ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾਣਾ ਸਿਧਾ-ਸੱਚਾ ਆਸਤਰ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੰਗਲ ਮੈਦਾਨ ਜਾਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਡਿਉੜੀ ਵਿੱਚ ਸਜਾ ਦਾਣਾ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। 'ਰੂੜਾ' ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਆ ਡਿਗਾ ਅਤੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

"ਧੀਰਜ ਰਖੋ, ਰੋ ਨਾਂ! ਸਬਰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ"
"ਰੋਵਾਂ ਨਾ ਤੇ ਹੀ ਕਰਾਂ ਅੰਨ ਦਾਤਾ! ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਤੇ ਮੈਂ ਜਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖੇ ਵਿਲ੍ਹੂ-ਵਿਲ੍ਹੂ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ"
ਕੈ ਦਿਨ ਤੇ ਸੌਂਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦਰ ਕਰ ਫਿਰ ਰੋਟੀ ਹੋਰ ਵਿਚਿ ਬਣ ਜਾਇਗੀ। ਉਸ ਗਰਜ਼ ਦੇ ਪਰ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ।

ਇਸੇ ਆਸ ਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆਂ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਘਰੋਂ ਵੀ ਜੇ ਕੁਝ ਨਾ ਲੱਭੀ ਫਿਰ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੀ।

"ਮੇਰਾ ਸਿੱਖਾਂ" ਬਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਖਿੜੱਕੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦਰਿਦ ਉਸ ਛਡਾਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ।

!!ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ!! ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ ਜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਜੇ ਚਾਹੀ।

"ਫਿਰ ਤੂੰ ਕੀ ਚਾਹਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈਂ?"

ਦਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਬੋਲ! ਜੋ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਆਤੁਰ ਦਹਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਰਕੇ ਬੋਲ ਤੇਰਾ ਸਾਰੇ ਦਰਤ ਦਣੀ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਪਿਤਾ ਪਾਲਕ ਜਿੱਠ ਉਲਟਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਹੈ।

"ਦਸੋ ਬਾਣੀ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਚਾਹਦੇ ਜੇ"?

ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ 'ਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ' ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ 'ਰਜ਼ਾ' ਲੈਣ ਦੀ ਆਸ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਜੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਇਹ ਆਸ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਰੱਬ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇ ਕੀ ਮੇਰੀ ਇਹ ਆਸ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਮੈਂ ਇਸ ਜੀਵ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੇ ਹੀ ਆਖਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਂਦਾ ਬਣਾ ਗਾ।

ਤੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਮੇਰਾ ਸਿੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕਾਓ।'

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗਾਮੇ ਦਿਨ ਸੰਗਤ ਮੈਦਾਨ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਤਰਨਾ ਤੇ ਪਰਤਨਾ ਸੀ। ਮਾਤਾ-ਜੀਉਣ ਕੌਰ ਜੀ ਰੈਣਕੀ ਸਨ। ਸਹਿਤਾਂ ਦਰਸਾਇਆਂ ਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਦੀਆਂ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੜੇ ਪਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਡਤ ਜੀ ਕਿਸ ਦਰਤ ਬ੍ਰਿਧਆਸਰੀ ਆਸਾਨ ਫਿਰ ਪੌਰ ਤੇ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸੇ। ਪੀਗਤ ਜਗ ਗਈ ਸਬ ਤੋਂ ਆਗੇ 'ਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ' ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਜਗੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੈ! ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦੇ ਥਾਂ ਗੁੜ ਦਾਲ ਚੌਲ ਕਿਵੇਂ ਆ ਪਏ!! ਚੌਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗੁਰਾ ਇੱਕ ਦਸ ਅੱਗ ਭੰਬੂਕਾ ਹੋਕੇ ਉਠ ਖਲੋਤਾ ਆਤੇ ਸਬਨਾਂ ਨੂੰ ਚੌਲ ਨਾ ਲੈਣ ਤੇ

ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ।

ਇਸੇ ਆਸ ਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆਂ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਜੋ ਭੁੱਖ ਜਾਂ ਲੱਗੀ ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਥਣੀ।

"ਮੇਰਾ ਸਿੰਘਾ" ਬਾਣੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਜਿੱਥੇ ਚੇਲਾ ਜੀ ਜੋ ਇਹ ਕਰਿਣ ਉਹ ਕਰਾਵੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ।

"ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ!! ਮੈਂ ਪਸ਼ੌਰੀ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੋਟੀ ਦੀ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਣੀ।

'ਫਿਰ ਤੂੰ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ?'

ਬਾਹਰੀ ਵੇਸੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ, ਜੋ [illegible] ਤੂਰ ਤਰਾਂ ਭਰੀਦਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਵਾਹਗ ਕਰਦੇ ਰਹ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਦਾ ਪਿਤਾ ਪਾਲਕ ਜਿਹੇ ਦੀਨਤਾ ਸਹਿਤ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਹੈ।

"ਦੱਸੋ ਬਾਣੀ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?"

ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ 'ਰੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ' ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚੋਂ 'ਰੜ੍ਹਾ' ਖਾਣ ਦੀ ਆਸ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਜੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੀ ਇਹ ਆਸ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਰੱਬ ਦੀ ਖ਼ਾਤਿਰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰੋ ਜੀ ਮੇਰੀ ਇਹ ਆਸ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਮੇਰੀ ਇਹ ਰੀਝ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਆਖਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਾਂ ਦਾ ਚਾਹੇ ਗਾ।

ਤੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਭਾਵਨਾ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਮੇਰਾ ਸਿੰਘਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕਾਓ।'

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਰਬਾਬੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਥੇ ਉਨਾਂ ਆਸਾ ਦੇ ਦਿਨ ਸੰਗਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਸਾਂਗੀ ਉਤਰਨਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੀ। ਸਾਤਾ-ਬੀਤਿਆ ਦੇਰ ਜੀ ਰੈਣਕੀ ਗਲ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦਾ ਥੋ ਜਸਾ ਜਿੱਥੇ ਰੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬਟਲਿਆਂ। ਰੋਜ਼ ਪਤਿਸ਼ਾਂ ਹੀ ਬਾਣੇ ਪਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਵਕਤ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆ ਜਾਣ। ਇਕ ਪੰਗ ਤੇ ਬਾਣੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਆਇਆਂ ਅੱਗੇ ਜੋ। ਪੰਗਤ ਲਗ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ 'ਰੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ' ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਰੂਸਾ ਬਾਣੀ ਸਜੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਧਾਰ ਤੇ! ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦੇ ਥਾਂ ਗੁੜ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿੰਨ੍ਹ ਆ ਪਏ!! ਰੋਜ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਰੂਸਾ ਇੱਕ ਦਮ ਅੱਗ ਭਬੂਕਾ ਹੋ ਕੇ ਉਠ ਖੜੋਤਾ ਆਖ ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਨਾ ਸੁੱਟਾਂ ਤੇ

ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਆਖਣ ਲਗਾ।

ਸਾਡੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦੇਣ ਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਉਜਰ ਨਹੀਂ ਜੇ ਪਾਣੇ ਮੇਰੇ ਸਤਗੁਰ ਦਾ ਬਚਨ ਝੂਠਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇਹ ਉਜਰ ਮੇਰੇ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸਰੋਂ ਬਾਗੜੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਣ ਵਾਲੇ ਲੋਗ ਕਦੀ ਬਲੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਸੋ ਤੇ ਏਥੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਪਾਣ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਇਹ ਆਖਿਆਂ ਝੂਠੇ ਨੇ ਉਸ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਕਢਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿਤੇ ਉਸ ਇਨ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵੇ ਸਣੇ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਠਾਠ ਕਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਨ ਤਿਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸੁਕਾਦ ਦੇ ਸੰਗਤ ਸਨ। ਝੂਠੇ ਦੀ ਇਸ ਹਿਮਾਕਤ ਭਰੀ ਹਰਕਤ ਵੇਖ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗੁੱਸਾ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:—

ਮੂਰਖ ਤੇ ਏਥੇ ਇਸ ਕੜਾਹ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਉਪਜੀਦਾ। ਤੂੰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ ਕਿ ਇਸ ਸਤਾਂ ਕਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਉਸਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਿਖਵਾਏ। ਹੋਰ ਤੂੰ ਕੱਖ ਤੇ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ? ਕਿਹੀਆਂ ਨਿਪੇੜਾ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ ਕਰੋ ਸੋ ਆਖਾਂ ਜੇ ਤਾਂ ਕੜਾਹ ਪਾਣਾ ਜੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਤੀਕ ਭੁੱਖਾ ਸਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਰਾਂਗਾ ਪਰ ਇਸ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਤੇ ਮੈਂ ਲੰਗਰ ਤੇ ਦੇਗ ਕੜਾਹ ਹੀ ਪਾਣਾ ਜੇ, ਸੋ ਉਸ ਕੂੜ, ਕੜਾਹ-ਕੜਾਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜੇ ਪਾਣਾ। ਤੱਦ ਕੱਸ ਦਾ ਘਰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਸਨਾਂ ਇਨਾਂ ਅੱਜ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜੇ ਮਿਲਣਾ। ਉਸ ਨਹੀਂ ਪਾਣੇ। ਤੱਦ ਦਲੀਆ ਸਿਰ ਹਿੱਲਾ, ਪਿਚਲ ਹੋਰ ਇਨਾਂ ਚੀਜਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਕੀ ਕਿਆਰੀਏ।

ਮੇਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੈਨੂੰ 'ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ' ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਗਏ ਹਨ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੋਰ ਹੈ ਜੇ ਤਾਂ ਕਿਆਰੀ 'ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ' ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਤਗੁਰ ਇਹਿਸੁ ਭੁੱਖਾ ਆਉਂਦਾ ਜੇ ਪਏ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉਸ, ਦੇ ਇਹਿਸੁ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਬਸ ਰਲਾ ਵਧਦੀ ਗਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਪਕਵਾਣ ਨਾ ਦੇਣ ਤੇ ਉਸ ਬਾਕੀ ਰਹਾਂ ਨਾ ਸਕੇ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਸ਼ ਸਮਝੂਰ ਸਨ ਝੂਠੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਸੋ ਸਿਰ ਕਰਤਾ ਤੇ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤੇ ਗਲ ਛਡੋ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਰਤ ਸਕਦਾ ਝੂਠੇ ਦੀ ਇਸ ਹਰਕਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦਾ ਪਾਰਾ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪੁਚਾ ਦਿਤਾ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪੀਤੇ ਨੇ ਝੂਠੇ ਦੀ ਦੱਖੀ ਵਿਚ ਭਤਾ ਕੱਢ ਸਾਹਿਬ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਠੁੱਡਾ ਤੂ ਝੂਠੇ ਦੀ ਸੁਰਤ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ

ਵਰਗਾਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਤਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜੀ [illegible] ਰਤਨਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੇਣ ਦਾ ਜੀ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੇ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ਮੈਂ ਤੇ [illegible] ਪ੍ਰਸਾਦਿ [illegible] ਆਇਆ ਜੀ।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਖੁਰਚਾ ਸੀ ਉਸ ਤੇ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਨੂੰਹ ਵਾਲਾ ਉਹ ਗੁੱਸ ਸੁੱਸ ਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਸੀ ਨਹੁੰਆਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੂੰਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੰਦੀਆਂ ਖਿੱਚ ਦੀ ਹੋਈ ਭਾਸ ਰਹੀ ਸੀ, ਨਹੁੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਸਾ ਸੀ ਪਰ ਪੀੜ ਜਿਸ ਹਿਰਸ- ਭਰੇ ਬੁਰੇ ਵੀ ਪੀਰ ਪਛਾਣਦੇ ਬਾਲ ਭਗਤ-ਵਛਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਤੇ ਰਹੀ ਸੀ ਨੂੰਹਾਂ ਖਾਰੋਸ਼ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪੀੜ ਨਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ - ਹਾਇ-ਹਾਇ ਕਰਦੇ ਤੜਫਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਸੀ ਮਾਤਾ — ਜੀਉਣ ਕੌਰ ਜੀ ਸੁਣ ਕੇ ਨੱਸੇ ਆਏ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬਾ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹੰਤ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਮਤਾਨ ਸਿੰਘ; ਰਾਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਈਂ ਨਰਸੀ ਸਰਾਤਸਾ ਜੀ, ਸਾਈਂ ਖੁੱਸੀ ਆਦਿ ਹੋਈ ਕਰੋ ਸੋਚ ਕਰੇ ਹੋਈ ਕਰੇ ਟਿਕੇਰ ਕੋ ਪਰ— "ਸਰਕ ਬੜਤੀ ਰਾਈ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਦਵਾਈ" ਪੀੜ ਵਿਤਨੀ ਹੋਏ ਕਿ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਤੀਕਰ ਨੌਬਤ ਪੁਜ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਪਰਾਮ ਨਾਲ ਪੀੜ ਸਹੀ ਨਾ ਜਾਏ ਉਪਰ ਨੂੰਹ ਦਾ ਜਾਣ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਖ਼ਿਆਲ ਦਾ ਕਾਤਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਲੱਖ ਪਟ ਕੇ ਦੀਨਾ, ਜਿਸ ਦਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਈ-ਕਈ ਲੋਕ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਜਿਹੀ ਵਿਚ ਹਾਇ-ਆੱਖਾ ਕੇ ਫਿਰ ਖਾ ਸੋਚ ਵਿਚਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉੱਥਾ ਸਾਰ ਦੇ ਹੋਏ ਬੜੂ-ਬੜਾ ਜਿਵੇਂ ਰਹੇ ਹੋਏ ਆਖ ਦੇ- ਗੁੜ੍ਹਿਆ ਨੂੰ ਸੋਰੇ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਦੇ ਸਾਰ ਖਾਧੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸਾਰ ਤੇਰੀ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਰਾਈ ਜਿਸ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾ ਦਸੀ ਕਿ ਨੂੰਹ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਣ ਦਾ ਬਚਨ ਕਰ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਸਰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ~~ਉਸ ਦੀ~~ ਚੇਤਾ ਵਿਤੇ ਉਸ ਚੇਤਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸਰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਵਖੀ ਵਿੱਚ ਨਹੁੰ ਦੱਬ ਸਾਰਿਆ ਤੇਰੇ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਖੀ ਹਾਇ-ਹਾਇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਖੀ ਫੜ੍ਹ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਾਰੀ ਗਲ ਸਮਝ ਗਏ ਉਨਾਂ ਝਟ-ਪਟ ਇਕ ਕੁੜੀ ਤੇ ਤਾਸ ਪਰਵਾ ਦੀਤੀ ਖਬੂਲੇਂ ਤੇ ਪਿਉ ਪਾਕੇ ਆਟਾ ਗੁੰਨਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤਾ ਝਟ-ਪਟ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਗਤ ਲੁਕਾ ਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰਦਾ ਦਿਤਾ, ਨੂੰਹ ਵੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਆਖੀਆਂ ਤੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਟੇ ਮਾਰੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਪਿਉ ਪਾਕੇ ਖਿਲਾਇਆ। ਆਗ! ਬੀਰ ਰੱਬ ਕੂਕੇ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਸਾਂ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਬੋਲ ਪਾਏ ਕਹਿਣ- "ਗੁੜ੍ਹਿਆ ਪ੍ਰਤਰ ਆਖੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ"

ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਚਾਬੁਕ ਸੀ ਉਸ ਤੇ ਜੋ ਵਾਰਦਾਤ ਵਰਤੀ ਸੀ ਕੂਕੇ ਦੇ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਉਹ ਗੀਤ ਗੀਤ ਤੇ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕੂਕਾ ਜਿਸ ਦੂਜੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਪਿਆਸ ਦੀ ਰੱਤੀ ਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਠੰਢਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਪੀੜ ਜਿਸ ਨਾਮ- ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਸੀ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਵਾਂਗ ਭਗਤ-ਵਛਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਤੇ ਰਹੀ ਸੀ ਕੂਕਾ ਆਖੀਰ ਜੀ ਪਰ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪੀੜ ਨਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ- ਤਾਹਿ-ਤਾਹਿ ਕਰਦੇ ਤੜਫਣਾ ਲੱਗ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ — ਜੀਉਣ ਕੌਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਤ ਸਹੇਤ ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬਾ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਮਾਤਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ,ਬਾਬਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਤਿਸੰਗਤ ਜੀ, ਆਈ ਪਹੁੰਚੀ ਆਦਿ ਹੋਰ ਕਈ ਸੰਤ ਵੀ ਹੋਣੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ ਪਰ— "ਮਰਜ਼ ਬਢਤੀ ਗਈ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਦਵਾ ਕੀ" ਪੀੜ ਵਧਦੀ ਗਈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੀਬਰ ਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਪੀੜ ਸਹੀ ਨਾ ਜਾਵੇ ਉਧਰ ਕੂਕੇ ਦਾ ਆਤਮ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਮਾਂਦ ਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਪਟ ਕੇ ਦੀਨਾ ਜਿਸ ਦਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਵਡੀ-ਵਡੀ ਨੀਂਦ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰੀ ਇਕ ਤਾਹਿ ਆਖ ਦੇ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਸਾਰ ਦੇ ਹੋਏ ਬਾਹ-ਬਾਹ ਸਿਰੀ ਰਹੇ ਹੋਏ ਆਪ ਦੇ- ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਦੇ ਸਾਰ ਖਾਧੀ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਸਾਰ ਤੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੈਂ ਨੂੰ ਪਈ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੀ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਸ ਸਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆ ਦਸੀ ਕਿ ਕੂਕੇ ਬਾਕੀ ਕਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਵਣ ਦਾ ਬਾਹਰ ਕਰ ਆਦਿ ਸਾਰ ਪਰ ਸਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ~~[illegible]~~ ਕੋਲ ਇਹ ਉਸ ਹੋਰ ਪਾਸ ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਦਸੀ ਇਕ ਠੰਢਾ ਕੋਲ ਸਹਿਆ ਹੋਏ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਦੀ ਤਾਹਿ-ਤਾਹਿ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਸੀ ਛਡ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਗਏ ਉਨ ਛੂਟ-ਪਟ ਇਕ ਕੂਜੇ ਤੇ ਰਾਸ ਪਰਦਾ ਦੀਤੀ ਕੂਜੇ ਤੇ ਪਿਉ ਪਾਕੇ ਆਪਣੇ ਭੁੱਜਣ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤਾ ਛੂਟ-ਪਟ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਆਪ ਦਾ ਸਮਝਾਕੇ ਸੰਗਤ ਕੁਝਾ ਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰਦਾ ਦਿਤਾ, ਕੂਕੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਆਖੀਆਂ ਤੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਟੇ ਮਾਰੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਪਿਲਾਇਆ। ਆਹਾ! ਵੀਰ ਰੱਖ ਕੂਕੇ ਦੀ ਪਿਆਰੀਆਂ ਬਾਕੀਰਾਂ ਕੋਲ ਆਏ ਕਹਿਆ-"ਧੰਨਿਆ ਪੁਤਰ ਅਖੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ"

"ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ - ਮੇਰੇ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਕਰ ਦਿਓ ਪਰ ਮੈਂ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜੇ ਜਾਣਾ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਦਰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ! ਮੈਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਭੇਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ ਦੇ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇਰੇ ਉਸ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦੇ ਥਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੂੜ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪਈ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਏ? ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਜੇ ਸਗੀ ਪਰ ਇਹ ਪਤੀ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰੇਮ ਰਹੀ ਹੈ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਕਿਹਾ ਤੇ ਦੇ ਜਾਪ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਠਣ ਲਗਾ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜੋ? ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਲਈ ਆ ਗਏ ਜੇ?

"ਚੂੜ੍ਹਿਆ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਠ ਭੇਟ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਲੈਕੇ ਜਾ"

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾ ਕਰੋ ਮੈਨੂੰ ਸੋ ਆਖੋ ਬਹੁਤ ਜਾ ਚੂੜਿਆਂ ਤਾਂ ਉਠੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮੈਂ ਆਪ ਇਕਰਾਰ ਕਰਕੇ ਲਿਆਈ ਤਾਂ ਤੁਰ ਗਈਆਂ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਦਵਾਈ ਇਆਂ ਕਹੀ ਦਰ ਸਗੀ ਦਾ ਹੈ ਛੁਗਾੜੀ ਦਾ। ਹੈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੇ ਆਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨਾ ਟੁਟੀਆ ਕਰਦਾ ਉਠ ਜੇਹਾ ਬੀਬਾ ਪਤੰਗ! ਸਾਂ ਮੇਰੀ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ਸਾਂ!! ਪਤੰਗ ਤੇ ਬਾਰਸ਼ਾ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਆਉਣ ਤੇ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਆਪ ਬੁਰਕੀ ਪਾਣ ਤੱਦ ਮੈਂ ਖਾਵਾਂਗੀ ਸਾਂ ਚੂੜ੍ਹਿਆ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਦਸ ਨਹੀਂ ਸਾਂਝਾਂ ਥੋੜੇ ਸ਼ ਪਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਂਖ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪਈ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਦੱਸੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸਖਤ ਪੀੜ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚ ਤੂੰ ਤੇ ਆਸ ਤੇਰਾ ~~ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ~~ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਨਾ ਛੱਡ ਸਕੇ ਉਤਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਰਾਜੀ ਹੋਣਾ।

ਇਹ ਜਾਣਦੀ ਹੋਈ ਮਾਤਾ ਜੀ! ਜੇ ਇਹ ਰਸਤੇ ਤਰ ਬੇਸ਼ਕ ਉਸ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਕੜਾਹ ਨਾ ਸਹੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰਾਜੀ ਹੋਣ ਮੈਂ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਮੈਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਹੀ ਜਾ ਆਖਾਂਗਾ ਕਿ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਜੀ

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸ਼ਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਇਹ ਹਜ਼ਰਤ ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਪਾਟ-ਪਾਟ ਦੀ ਜਾਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤੂੰ ਉਠ ਕੇ ਪੀੜਤ ਸੁਆਮੀ ਪੀੜਤ ਸੁਆਮੀ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਚੂੜ੍ਹੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਕੇ ਕੜਾਹ ਛਕਿਆ। ਚੂੜ੍ਹੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਬੁਰਕੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਾਹਰ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਰੱਜ-ਪੁੱਜ ਕੇ ਚੂੜ੍ਹੇ ਨੇ ਆ ਨਮਸਕਾਰ ~~ਕੀਤੀ~~ ਕੀਤੀ ਹੋਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇਆ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪਾਲਣਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਦਾਤਾ ਮੇਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਤੇ ਨਿਮਾਣੇ ਜਿਹੀ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਵਡਾ ਬਖਸ਼ ~~ਬਖਸ਼~~ ਸਤ ਕੀਤੀ ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਜਦਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗਾ ਜੀਅ ਪਰਤੀ ਤਿਥੇ ਕੀਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਤੇਰੇ ਬਿਨ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਬਰਸ਼ੀਸ਼

"ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਫੇਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ - ਮੇਰੇ ਦੋਵੇਂ-ਦੋਵੇਂ ਕਰ ਵਿਚ ਪਰ ਮੈਂ ਫੇਲ ਨਹੀਂ ਜੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵਰ ਝੂਠ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ! ਮੈਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕਣ ਛਕਾਵਣ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦੇ ਥਾਂ ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ ਪਈ ਹੁਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਾਂ? ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਜੇ ਲਗੀ ਪਰ ਇਹ ਦੱਸੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਕੁਝ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਉੱਤਰ ਲਗਾ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜੋ? ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਜੇ?

"ਭੁੱਖਿਆਂ ਪਰਤਣ ਉਹ ਫੇਰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕ ਕੇ"
ਸੰਗਤ ਨਾ ਰੋਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਂ ਆਸ਼ਾ ਰਖਦੀ ਆਂ ਭੁੱਖਿਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਹਾ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ ਮੈਂ ਆਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਿਆਣੀ ਜਾਂ ਤਰਸਾਇਆਂ ਗਏ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵਸਾਈ ਇਆਨ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਸਰੀ ਦਾ ਹੈ ਝੁਗੜੀ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨੇੜੇ ਨਾਲੇ ਆਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਦੁਨੀਆ ਕਰ ਦਾ ਉਹ ਜੇਰਾ ਬੀਬਾ ਪਰਤੇ! ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਅੱਤ ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ!! ਪਰਤਣ ਤੇ ਬਾਹਰਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਆਉਣ ਤੇ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬੁਰਕੀ ਪਾਣ ਤੋਂ ਮੈਂ ਖਾਵਾਂਗਾ ਮਾਂ ਭੁੱਖਿਆਂ ਪਰਤਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਵਸ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਗੁਰੂ ਘੋੜ ਸਿਆਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਜੇ ਪੁਰੀ ਕਰਿਤੇ ਨੇ ਵਸੀ ਵਿਚ ਵੜੀ ਸਬਰ ਪੀੜ ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਤਾਂ ਵਿਚ ਤੂੰ ਤੇ ਸਾਰਾ ਤੇਰਾ ~~ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ~~ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਨਾ ਛਕ ਸਕੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਣਾ।

ਇਹ ਜਾਣਦੀ ਹੋਏ ਸਾਝ ਜੀ! ਜੇ ਇਹ ਗਲ ਜੇ ਤਦ ਵਿਚਾਰ ਫੇਰ ਹੀ ਹੈ ਆਖੀ ਨਹੀਂ ਕੜਾਹ ਨਾ ਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਮੈਂ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਮੈਂ ਫੇਰ ਆਏ ਹੀ ਜਾ ਆਖਾਂਗਾ ਕਿ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕ ਕੇ ਆਇਆ ਜਾਂ

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਿਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰਤੇ ਇਹ ਸਮਤ ਪਰਤ ਤੇ ਸਾਰਾ ਘਰ-ਘਰ ਦੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤੂੰ ਉਨ ਕੇ ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਆ। ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਆਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਿਆ ਭੁੱਖੇ ਨੇ ਪਰਿ-ਵਾਰ ਨੇ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਕੇ ਕੜਾਹ ਛਕਿਆ। ਭੁੱਖੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਬੁਰਕੀ ਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘੋਰ ਗਏ ਰੱਜ-ਪੁੱਜ ਕੇ ਭੁੱਖੇ ਨੇ ਆਪ ਨਮਸਕਾਰ ~~[illegible]~~ ਕੀਤੀ ਰੋ-ਰੋ ਕਰਨ ਪੈਣਿਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੀਤੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਪਿੱਤ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਦਾਤਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਤੂੰ ਇਤਨਾਂ ਕਸ਼ਟ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਮੇਰੇ ਲਿਏ ਨਖਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਜੀਆ ਪਰ ਤੋਂ ਉਤੇ ਕੀਤਿਆਂ ਵਰਗਾ ਪਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਬਰਾਬਰ

ਇੱਕ ਦੇਈ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਹੈਂ ਆਪ ਹੈਂ ਇੱਕਲਾ ਹੈਂ- 'ਅੱਜ ਤੂੰ ਤੇਰਾ ਤੂੰਹੀ' ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਨਹੀਂ।

"ਤੇਰੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਤਰ ਭੂਤਿਆ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੀਸਾਂ ਕਰੀ ਬਣੀ ਜੋ ਤੇਰੇ ਭਾਣਾ ਏਕਾ ਹੈ ਗਲਾ ਪਿਆ ਪਰਣੂ ਹੈ"

ਭਾਣੇ ਦੀ ਮੌਟ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਮੌਟ ਤੇ ਸਾਰੀ ਆਪ ਨੇ ਝੂਠ ਕਹੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਸ ਭਾਣਾ ਸਹਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਸ ਦੇ ਸਹਿਆ ਜਾਵੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਇਹ ਝੂਠਾ ਕਿਸ ਏਕਾ ਤੇ ਮੈਂ ਬੇਦਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਇਸ ਦੀ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਇਸ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵ ਨਾਲ ਦੇਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰਖੇ ਪੂਰਾ ਤੇ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਮਿੱਠਾ ਅੰਦਰ ਇਸ ਕਾਰਣ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਵਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਜੋ ਮੇਰੇ ਭਾਣਾ ਕਰਨ ਆਏ ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਥੇ ਜੀਭ ਦੇ ਸੁਆਦ ਤੇ ਕਾਬੂ ਇਹ ਰਸ ਦੇ ਸਿਰ ਕਰਦੀ ਹੀ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸੇ ਤਨ ਮੈਂ ਉਨਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਪਰਸ ਕੇ ਖਿਮਾ ਮੰਗਾ ਕਰਦਾ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਬਣਿਆ ਗਿਆ।

ਇਤਨੇ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਣ ਕੇ ਭਾਣੇ ~~ਕਿਸ~~ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਵਰੂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਇਸ ਭਾਣਾ ਭੁਗਤਿਆ ਆਖ ਕਹੀ ਜਾਣੀ ਆਖ ਕਰ ਦੇਵੀਂ ਮੈਂ ਗਲ ਤੋਰੀਏ

ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਣੇ ਦੇ ਪੌੜੀ ਪਏ ਭਾਣਾ ਇਸ ਦੇ ਪੌੜੀ ਪਏ ਆਤੁ ਭਾਣੇ ਨੇ ਬਖਸ਼ ਬੰਦੇ ਇਕ ਕਰਦੀ ਤੇ ਤਮਾਮ ਦੇਣ ਕਰਦੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਨੇ ਸਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਤਮਾਮ ਦੁਆ ਕੇ, ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਬਣਾ ਕੇ ~~ਅਸਮਾਨ~~ ਸਫਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4— ਅਤੇ ਬਾਕੀਗਣਾਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜੀ ਬੈਠਾਇਆ ਜੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਇੱਕ ਵਾਲਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਾਰਤ ਭੇਜਿਆਂ ਗਈ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਾ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁਲਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ.ਡੀ.ਸੀ. ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਿਆ ਬਾਕੀਗਣਾਂ ਦੀ ਪੰਗਤ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਦਾ ਦੇਖ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ "ਹੋ" ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਰਾ ਸੁਰ ਸਿਖਰ ਤੇ ਜਾ ਪੁੱਜਿਆ ਉਸ ਆਪਣੇ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਬੋਲਿਆ ਕਿਹਾ:-

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੀ ਹੈਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਕ ਕਰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸਾਹਿਬ"

ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਸਰਕਾਰ ਜੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਭੇਟੀ ਲਾਲ ਬਾਕੀਆਂ ਵੀਆਂ ਦੇਗੀਆਂ ਇਥਾਂ ਦੇਗੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਤੇਰੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਰਟੀ ਇਹ ਦਿਤਾ।

ਇੱਕ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਤੇ ਆਪ ਹੈਂ ਇੱਕਲਾ ਹੈਂ - 'ਕੈਸਾ ਤੂੰ ਤੈਸਾ ਤੁਸੀਂ' ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ
ਨਿਰਵੈਰੀ ਨਹੀਂ।

"ਤੇਰੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੀਤ ਭੁੱਖਿਆ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਬਚਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੀਆਂ ਰਹੀ ਬਣੀ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲਾ ਦਿਆ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਦਿਖ ਪਰਖ ਹੈ"

ਭਲੇ ਦੀ ਸੱਟ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ ਸਹੀ ਸੱਟ ਤੇ ਸਾਰੀ ਆਪ ਨੇ ਭੁੱਲ ਕਰੀ ਹੈ ਸੈਨੂੰ ਤੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਭਲਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸੌਨੂੰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਸ਼ਨ ਇਕ ਸੂਰਤਾਂ ਸਿੰਘ ਦਿਖਾਏ ਸੌ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਲਿਆ ਸੌਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਇਸ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਸਿੱਖ ਜੀ ਦੀ ਸੋਹੇ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਛਕਸਨੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰਖ ਪੁਛਾ ਤੇ ਸੌਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਭੁੱਖਾ ਸਿੱਖ ਮੀਨ ਸਿਰ ਪਾਇ ਖੋੜਾ ਹੈ ਸੈ ਵਰਤਾ ਖਾਣ ਦੀ ਜਿਦ ਕਰ ਬੈਠਾ ਰੋਗਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸੋਰੇ ਭਲਾ ਸਰ ਜਾਣ ਇਸ ਤਾਂ ਸੋਨੂੰ ਆਦਰ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਜੀਭ ਦੇ ਸੁਆਦ ਤੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਸ ਦੇ ਜਿਦ ਕਰਦੀ ਹੀ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਸਿੱਖਜੀ ਕਿਵੇਂ ਹਨ ਸੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ ਕੇ ਜਿਸ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕਿਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੰਗ ਪਾਵਨ ਸਰਨ ਲੱਗਿਆ ਗਿਆ।

ਇਤਨੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸਿੱਖ ਜੀ ~~ਸਾਹਿ~~ ਦੇ ਗੁਰੂ ~~ਸਿੰ~~ ਦੇ ਸੌਂ ਦਰੂ ਗਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸਾਂ ਭੁੱਖਿਆਂ ਸਾਥ ਰਹੀ ਸੌਨੂੰ ਸਾਥ ਰਹ ਦੇਵੀਂ ਸੈਂ ਹਰ...

ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਏ ਗੁਰੂ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਏ ਆਤ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਖਸ਼ ਬੰਦ ਕਿਹਾ ਸਵੀ ਤੇ ਭਜਨ ਕੈਂਦ ਕਹੀ ਆਰਜ ਕੀਤੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਭਜਨ ਦਾਨ ਦੇ, ਭੁੱਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਬਣਾ ਕੇ ~~ਆਸਰਾ~~ ਸਰਨ ਲਾ ਲਿਆ।

4→ ਅਗੋਂ ਬਾਜੀਗਰਾਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਇੰਨੂ ਦੀਆਂ ਹਿਪਾਟਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੀ ਸਾਰਤ ਤੇਜਿਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹਨੂੰ ਪਤਾ ਦੇ ਨੇੜ ਸੈਆਂ ਸੁਣ ਦੇ ਗੁਰਿਆਣਾ ਜਿਲੇ ਦਾ ਆਈ. ਜੀ. ਏਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਿਆ ਬਾਜੀਗਰਾਂ ਦੀ ਪੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਦਾ ਦੇਖ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ "ਰੌ" ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਰਾ ਸੂਰ ਸਿਖਰ ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਉਸ ਆਦੇ ਆਇਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਕਿਹਾ:-

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲੂਮ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰੀ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਾਲ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ "ਇਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸਾਹਿਬ"

ਸੌਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਟੋਲੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਤੋਰੀਆਂ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ।

ਦਰਬਾਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਤੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੈ ਪਰ ਆਪ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਦੁਖ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇਹ ਕੀ
ਕਰੋ ਜੋ ਇਕ ਇਕ ਦੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਆਪ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੁਖ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇਕ ਜਿੱਥੇ
ਇਹ ਆਣ ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੀ ਇਕਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਠ ਤੁਰਾਂਗੇ।

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ "ਰੇ" ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਏਦੀ ਦੀ ਆਦਮ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ
ਸੀ ਤੇ ਦਰਸ਼ਿੰਗ ਏਵੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਹੈ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਾਮੀਏ
ਨਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਕੀ ਦੁਖ ਹੈ ਤੁਸੀ ਘੁਮਾਵਦੀ ਆ ਰਹੇ ਹੋ ਰੋਟੀ ਤੇ ਇਕ ਨੂੰ
ਏਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਏਥੇ ਤੇ ਏਹਿਸਾਸ ਦੇ ਏਕੇ ਸਾਥ ਆ ਰਹੇ ਹਨ! ਉਸ ਕਿਹਾ!

"ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆ ਸਕਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇਸ਼ ਦੁਖਿਆਂ ਭੁੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣਾ ਦਸਤੂਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹੈ"

"ਕਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਜ਼ਾ ਮੈਂ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁਜ਼ਾ ਪਹੁੰਚਾਵਾਂ ਸ਼ੁਦਾਦ ਆਇਆ
ਤਾਂ ਡੀ.ਸੀ. ਕਿਹਾ"

"ਦੀ ਪੁਜ਼ ਪਹੁੰਚੀ! ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਦਾ ਸਿਮਰਨ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।
ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਪਰਤਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਭ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਸੱਚੀ
ਸੁਣੀ ਦਸਤੂਰ ਹੀ ਦਸੀ ਪੁਜ਼ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰ ਭਾਵੇਂ ਦੁਖ ਦੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ
ਸਾਡੀ ਕਿਸੇ ਗਲ ਨਾਲ ਇਸ ਦਮਦੀ ਨਹੀ"

"ਨਹੀ! ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ!! ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਘਰ ਆ-
ਬਾਦ ਕਰਨ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਨਹਿਰਾਂ ਤੇ ਆਦਿਕ ਕੱਢੀਆਂ ਹਨ ਪਾਣੀ ਸਮਾਂ ਬਾਦ
ਬਦ ਰਹੇ ਹਨ" ਇਹ ਸਾਡਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਸੰਬੰਧ?

ਗੋਰਮੈਂਟ ਨੇ ਸਿਰਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗਤ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਸ਼ਾਹਪੁਰ
ਪਰ ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ੧੦੦ ਮੁਰੱਬੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣਾ ਆਖਿਆ
ਫ਼ਰਮਾਈ ਹੈ। "ਤੁਹਾਡੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੋਰਮੈਂਟ ਦੀ [illegible] ਕਰਦੇ ਹੈ ਸਿਰਦਾਰੀ ਦੇ
ਕਿਸਾ ਕਹਿਣੈ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਅਸੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀ ਲੈਣੀ"

ਕਿਉਂ? "ਸੰਗਤ ਸਦੀ ਹੈ ਸਚਿ"
ਇਹ ਸੰਗਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀ ਬਣਦੇ ਇਹ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰੇ
ਸਿਰਦਾਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚਲਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ"। ਸਾਹਿਬ!

ਜੇ ਸਤਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀ
ਪਰਵਾਨ ਕਰੋ ਸਾਡੀਂ ਇਤਨਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ੨੦੦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ੫੦੦ ਤੀਕ ਸਿਫਾਰਸ਼
ਕਰਕੇ ਗੋਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

"ਨਹੀਂ"

ਕਿਉਂ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਤਨਾਂ ਤੇ ਗੋਰਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਬ

ਏਡਾ ਗੁਨਾਹ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਝ ਨਾ ਹਿਤ ਚਿੰਤਕੀ ਕੀਤੇ ਜੇ - ਚਿਰ-ਚਿਰ ਦੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਨਾ ਹਿਤ ਚਿਰ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਠ ਤੁਰਾਂਗੇ।

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ 'ਰੇ' ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬ ਨਾ ਆਇਆ ਕੇਵਲ ਸਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਏਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਸਮਝ ਹੈ ਬਾਰਸ਼ ਦੀ ਅਗੇ ਆਸ਼ਾਵਦੀ ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਖੁਆਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਰੋਟੀ ਤੇ ਇਕ ਨੂੰ ਏਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਏਥੇ ਤੇ ਏਸ਼ਿਆ ਦੇ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ! ਉਸ ਕਿਹਾ।

"ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਹਿਆਂ ਭੁੱਖੇ ਹੈ ਨਾ ਏਨਾ ਬਹੁਤ ਗੁਨਾਹ ਹੈ"

"ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਜ਼ਾ ਸੀ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ ਸੁਣਾਏਂ ਆਇਆ ਹਾਂ ਡੀ.ਸੀ. ਕਿਹਾ"

"ਕੀ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ! ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਘਰ ਤਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੇ ਇਹ ਗਲ ਹੈ ਫਿਰ ਤੇ ਸੱਚੀ - ਸੁਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਡੀ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਾਡੀ ਕਿਸੇ ਗਲ ਨਾਲ ਦਿਲ ਚਸਪੀ ਨਹੀਂ"

"ਨਹੀਂ! ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ!! ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖਾਰ ਆ-ਬਾਦ ਕਰਨ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਨਹਿਰਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਬਾਰ ਰਕਬਾ ਵਧ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ" 'ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਸੰਬੰਧ'

ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੇ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਸ਼ਾਹਿਬ ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹਿਬ ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ 100 ਸਰਬਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣਾ ਆਤਾ ਫ਼ੁਰਮਾਈ ਹੈ। "ਤੁਹਾਡੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੌਰਮੈਂਟ ਦੀ ~~ਕਿਆ ਕਹਿਣੈ~~ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕਿਆ ਕਹਿਣੈ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਅਸੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ"

ਕਿਉਂ? "ਲੰਗਰ ਲਈ ਲੈ ਲਉ"

ਇਹ ਲੰਗਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਦੇ ਇਹ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚਲਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ"। ਸਾਹਿਬ!

ਜੇ ਸਤਿ ਸੁੱਖਾਂ ਦੇਸ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰੋ ਸਹੀ ਇਤਨਾਂ ਹੀ ਹੋਰ 200 ਤੋਂ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ 500 ਤੀਕ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

"ਨਹੀਂ"

ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਇਤਨਾਂ ਤੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਹਿਬ ਕੁਝ

ਸ਼ਾਇਦ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਐਚ ਕਉ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸਾਥਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਕੋਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਦੀ ਖਾਸ — ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ"

ਕੀ ਗੌਰਮੈਂਟ ਸਾਡੇ ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ?

ਮਿਹਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਤੇ ਹੋਰ ਆਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਿਆਂ 100 ਮੁਰੱਬਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ ਤਦ ਸਾਡਾ ਵਿਚ ਰੋਸ ਕਰ ਦਿਉ?

"ਕੀ?"

"ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਰਾਂ ਦਿਉ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਮੁਰੱਬਾ ਵੀ ਲੈ ਲਈ ਜਾ ਦਿਉ ਸਾਰੀ ਜੀ ਕੂਕੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਹੈ ਸਬ ਕੂਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਦਿਆਂਗੇ ਪਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੋ ਜਾਏ"

ਇਹ ਤਾਂ ਸੋਚੋ ਦਸੱ ਨਹੀਂ ਤੁਸਾਂ ਬਾਹਰ ਤਦ ਸੌ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਹੋਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਸੌਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਇਸ ਸਕੇਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ।

"ਕਿਥੇ"

!ਕਿਸ ਸ਼ਾਇਰ ਖੂਬ ਬਾਹਰ ਵਿਚ!

!ਸ਼ਾਇਰ ਖੂਬ ਕਿਥੇ ਹੈ!

'ਖੌਫ਼ ਦਾ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਸਾਹਿਬ ਦਸ'

ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿਤੇ ਦਸੌਤ ਵਿਚ ਹੈ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਨੂੰ ਜੀ ਦੇਵ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਦਸੌਤ ਵਿਚ ਦਿਉ ਤਦ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਹਿਸਾਨ ਜਾਣੀਏ ਆਪਣੀ ਚੀਜ਼ ਆਪ ਹੀ ਸੌਦੇ ਅਹਿਸਾਨ ਉਸ ਦਾ ਜਾਣੀਏ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਦਿਉਂ ਬਦਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਇਦ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਲੇਕਿਨ ਕਹਿ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਕੋਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਗੋਰਮੈਂਟ ਦੀ ਖਾਸ-ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ।"

"ਕੀ ਗੋਰਮੈਂਟ ਸਾਡੇ ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ?

ਮਿਹਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਆਉਂਦੇ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗਿਆਂ 100 ਮੁਰੱਬਾ ਜਮੀਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ ਤਦ ਸਾਡਾ ਇਸ ਵਿਚ ਲੋਭ ਕਰਾ ਲਿਓ?"

"ਕੀ?"

"ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਂ ਲਿਓ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਮੁਰੱਬਾ ਹੀ ਦੇਵੀ ਜਾ ਲਿਓ ਸਗੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਸਭ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਵੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਦਿਆਂਗੇ ਪਰ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਕਰਾਦੋ"

ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਦ ਮੈਂ ਜਮੀਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ।

"ਕਿਵੇਂ"

!ਜ਼ਿਲਾ ਲਾਇਲ ਪੁਰ ਬਾਰ ਵਿੱਚ!

!ਲਾਇਲ ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੈ!

'ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾਨਕਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਵਲ'

ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿਤੇ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਹੈ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਲਿਓ ਤਦ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਹਿਸਾਨ ਜਾਣੀਏ ਆਪਣੀ ਚੀਜ਼ ਆਪ ਹੀ ਲੈਣੇ ਅਹਿਸਾਨ ਉਸ ਦਾ ਜਾਣੀਏ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਖਾਲ ਦੀਆਂ ਦਿਓਂ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਪੁ ਪ੍ਰਯੋਗ

ਕਲਿਜੁਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਚੀਲਤਾ ਅਤੇ ਕੁਟਿਲਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਆਚਾਰੀ ਕਦਰਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠ ਡਿਗਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਤ ਪੁਰਸ਼ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਪਰਸੀ, ਨੇਕ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਾਗਿਰ ਬਨਾਣ ਦੇ ਤਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਮੀਲਤਾ ਤੇ ਕੀਮਤ ਭਗਤੀ ਹੀ ਸਭ ਦੁਖਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ:-

ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ-ਸਿਮਰਿ ਸੁਖ ਪਾਵਉ।
ਕਲਿ ਕਲੇਸ਼ ਤਨ ਮਾਹਿ ਮਿਟਾਵਉ।
(ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ~~ਮੁਕਤ~~ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਮਰਨ ਹੈ। ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ? ਇਹ ਵੀ ਉਸੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਬਸੈ।
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੂਖੁ ਜਮ ਨਸੈ॥
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਾਲੁ ਪਰ ਹਰੈ।
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਸ਼ਮਨੁ ਟਰੈ॥

ਭਾਵ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮੌਤ ਵਰਗੀ ਵੀ ਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗਰਭ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਫਸਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਮਰਨਾਂ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ:-

ਆਵ ਕਲੂ ਆਇਓ ਰੇ, ਇਕ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ-ਬੋਵਹੁ।
ਅਨ ਰੁਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ, ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੂਲਹੁ ਭੂਲਹੁ।
ਗੁਰ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਪਾਏ, ਜਿਸ ਮਸਤਕਿ ਹੈ ਲੇਖਾ ਮਨ ਰੁਤਿ ਨਾਮੇ

ਸਤਿਯੁਗ, ਤ੍ਰੇਤਾ ਤੇ ਦੁਆਪਰ ਯੁਗ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਜੁਗਤੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਸਨ। ਪਰ ਕਲਿਜੁਗ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂ:-

ਜਿਸ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋਈ ਵਡ ਰਾਜਾ।
ਜਿਸ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ।
ਜਿਸ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੁ ਕੋਟਿ ਧਨਿ ਪਾਇ।
ਨਾਮੁ ਬਿਨਾਂ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ।

ਜਪੁ ਪ੍ਰਯੋਗ

ਕਲਿਯੁਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਸਾਰੀ ਦਵਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟ ਤੰਗਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸਮੂਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਰਗਟੀ, ਨੇਕ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰਾਂ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਥਤਾ ਤੇ ਵੀਸ਼ਵਾਸ ਤਰਾਰੀ ਹੀ ਸਰ ਦੁਖ ਵਿਆਪ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ:-

ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ-ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ।
ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਤਨ ਮਾਹਿ ਮਿਟਾਵਉ। (ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਇਕ ਸਿਮਰਨ ਹੈ। ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ? ਇਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਬਸੈ।
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੂਖੁ ਜਮੁ ਨਸੈ॥
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਾਲੁ ਪਰਹਰੈ।
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਸਮਨੁ ਟਰੈ॥

ਭਾਵ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮੌਤ ਵਰਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਂਗ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਪ੍ਰਾਣੀ ਗਰਭ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਫਸਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ:-

ਜਗ ਰਤੁ ਆਇਉ ਰੇ, ਇਕ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ।
ਅਨ ਰੁਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ, ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੂਲਹੁ ਭੂਲਹੁ।
ਗੁਰ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਪਾਏ, ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਹੈ ਲੇਖਾ ਮਨ ਰੁਤਿ ਨਾਮੇ

ਸਤਿਯੁਗ, ਤ੍ਰੇਤਾ ਤੇ ਦੁਆਪਰ ਯੁਗ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਸਨ। ਪਰ ਕਲਿਯੁਗ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਵੇਂ:-

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋਈ ਵਡ ਰਾਜਾ।
ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ।
ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੁ ਕੋਟਿ ਧਨ ਪਾਇ।
ਨਾਮੁ ਬਿਨਾ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ।

ਇਸੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੇਦਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੁਕਾਰਨ ਪੋਥੀਆਂ।
ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਕੂੜ ਗਾਲ੍ਹੀ ਹੋਛੀਆਂ॥

ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੁੱਤੇ ਤੇ ਬੇਧਿਆਨੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਵਾਂ, ਕੁਤਿਆਂ, ਸੂਰ ਤੇ ਸਪਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ:-

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀਣਸ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧ੍ਰਿਗੰਤ ਜਨਮ ਭ੍ਰਸਟਣਹ।
ਕੂਕਰਹ, ਸੂਕਰਹ, ਗਰਧਭਹ, ਕਾਕਹ, ਸਰਪਨਹ ਤੁਲਿ ਖਲਹ॥

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਘਰ ਬਾਰ ਤਿਆਗ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਅੰਨ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਨੰਗੇ ਹੋ ਧੂਣੀਆਂ ਤਪਾਂਦੇ। ਪੁੱਠੇ ਲਟਕ ਆਰਾਧਨਾ ਕਰਦੇ ਪਰ ਕਲਿਜੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੀਐ, ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ ਜੁਗਤਿ।
ਹਸੰਦਿਆਂ, ਖੇਲੰਦਿਆਂ, ਖਾਵੰਦਿਆਂ ਪੈਨੰਦਿਆਂ ਵਿਚੇ
ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੀ ਕਥਨੀ ਤੇ ਆਪ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪਾਕਿ ਦਸਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਕਠਨ ਤਪਸਿਆ ਦਾ ਇਉਂ ਵਰਨਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

ਰੇਤ ਅੱਕ ਆਹਾਰ ਕਰ ਰੋੜਾ ਦੀ ਗੁਰ ਕਰੀ ਵਿਛਾਈ।

ਰੇਤ "ਅੱਕ" ਦੇ ਆਹਾਰ ਦਾ ਭਾਵ ਕਰੜਾ ਤਪ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਗੋਂ ਜੀਗ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਇਕ ਮਿਕ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਤਪ ਦਾ ਹੀ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿਚਿਆ ਹੈ:-

ਹੇਮ ਕੁੰਟ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜਹਾਂ।
ਸਪਤ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਤਹਾਂ।
ਤਹ ਹਮ ਅਧਿਕ ਤਪਸਿਆ ਸਾਧੀ।
ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਰਾਧੀ।

ਇਸੇ ਨਾਮੁ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੇਦਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੁਕਾਰਨ ਪੋਥੀਆਂ।
ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਕੂੜ ਗਾਲੀ ਹੋਛੀਆਂ॥

ਜੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਵੀਚਾਰਨਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਦਾ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਵਾਂ, ਕੁਤਿਆਂ, ਸੂਰ ਤੇ ਸਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੁਸਾਇਆ ਹੈ:-

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀਣਸ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧ੍ਰਿਗੰਤ ਜਨਮ ਭ੍ਰਸਟਣਹ।
ਕੂਕਰਹ, ਸੂਕਰਹ, ਗਰਧਭਹ, ਕਾਕਹ, ਸਰਪਨਹ ਤੁਲਿ ਖਲਹ॥

ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੁਨੀ ਘਰ ਬਾਰ ਤਿਆਗ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣੇ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਵਿਚ ਹੀ ਮੁਕਤੀਆਂ ਦਸਾਏ। ਪਰੰਤੂ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੀਐ, ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ ਜੁਗਤਿ।
ਹਸੰਦਿਆਂ, ਖੇਲੰਦਿਆਂ, ਖਾਵੰਦਿਆਂ ਪਹਿਨੰਦਿਆਂ ਵਿਚੇ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਆਪ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪਾ ਕਿ ਦਸਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਠਨ ਤਪਸਿਆ ਦਾ ਇਉਂ ਵਰਨਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

ਰੇਤ ਅੱਕ ਆਹਾਰ ਕਰ ਰੋੜਾਂ ਦੀ ਗੁਰ ਕਰੀ ਵਿਛਾਈ।

"ਰੇਤ ਅੱਕ" ਦੇ ਆਹਾਰ ਦਾ ਭਾਵ ਕੌੜਾ ਤਪ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਟਕੀ ਅੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰ ਆਰੰਭ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਿਰ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਤਪ ਦਾ ਹੀ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿਚਿਆ ਹੈ:-

ਹੇਮ ਕੁੰਟ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜਹਾਂ।
ਸਪਤ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੁਭਤ ਹੈ ਤਹਾਂ।
ਤਹ ਹਮ ਅਧਿਕ ਤਪਸਿਆ ਸਾਧੀ।
ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਰਾਧੀ।

ਇਹ ਬਿਧ ਕਰਤ ਤਪਸਿਆ ਭਯੋ।
ਦ੍ਵੈ ਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਦੇ ਬੇੜੇ ਨੂੰ ਤਪ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਾਦੀ, ਹੇਠਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਆਤਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਧਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ ਕਹਿ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰੜੀ ਘਾਲ ਘਾਲੀ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ 1857 ਈ। ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਤਿ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚਿੱਟਾ ਝੰਡਾ ਗਾਡ, ਸਮੇਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੂ ਜਬਰ ਧਾਰੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਸਕਣੀ ਰਾਹੀ ਬਾਰੇ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾ ਸੁਖਾਇਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਠਾਨ ਲਈ। ਉਸ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੈਰਤ ਨੂੰ ਚੈਲਿੰਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗਊ ਬੱਧ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕੂਕਿਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਤੋੜਨ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਚੈਲਿੰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਫਾਂਸੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਤੋਪਾਂ ਅੱਗੇ ਉਡੇ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਭੇਜਿਆ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੋਬਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਹੌਸਲਾ ਰੱਖੋ! ਮੈਂ ਮੁੜ ਆਵਾਂਗਾ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਸੋਹਣੇ ਨਿਸਤ ਭਜਨ, ਬਾਣੀ, ਫਕੀਰੀਆਂ ਤੇ ਧਾਰਕੇ ਤਾਕਿ ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇ।

ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਔਖੀ ਘੜੀ ਆਪਣੇ, ਫਕੀਰਾਂ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਨੂੰ ਅਡਿੱਗ ਜਰ ਲੀਤਾ। ਉਹ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਇੱਕੀ-ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਾਸਾਂ ਭਜਨ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ। ਸੋਢਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਰਦੇ ਪਰ ਇਹ ਸਰਬਤ੍ਰਧਰਮੀ ਬਾਹਰ ਦਿਖਿਆਂ ਤੇ ਰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰਤੀ ਬਰਾਬਰ ਜਾਣੇ ਪਰ ਇਹ ਸਰਬ ਵਿੱਚ ਨੀਨ ਕੀਤੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਪਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਨੀਨ ਕੀਤੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਪਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਧਰਮ ਜਿਤੇ ਦਸ਼ਾ ਸਤਾਰਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਸਤਿਯੁਗ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਅੰਕਰ ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਤੂਫਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਤਿਯੁਗਤਾ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤੀਖਣ ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਤੂਫਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਟਕਰਾਂ ਤੇ ਬਚਾਂਦਿਆਂ ਅਗਾਂ ਹੀ ਅਗਾਂ ਕਿਨਾਰੇ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਗਏ।

ਇਹ ਵਿਧਿ ਕਰਤ ਤਪੱਸਿਆਂ ਭਾਰੀ।
ਦ੍ਵੈ ਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ਰੋ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਚਲੂ ਗਏ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰੀਬ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਨੁਮਾ, ਬਾਣੀ, ਰੋਹ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਵੀ ਅਰਸ਼ੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਮਾਣਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ ਕਹਿ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਕੀ ਪਾਕ ਪਾਇਆ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ 1857 ਈ: ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਮਾਨਵਤਾ ਤੇ ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰਖਿਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਸਨੇਹੀ ਭਾਵੀ ਬਾਰੇ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿਤਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾ ਸੁਖਾਇਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਠਾਨ ਲਈ। ਉਸ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਚੈਲਿੰਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗਊ ਬਧ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕੂਕਿਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਤੋੜਨ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਚੈਲਿੰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਿਦਕ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਫਾਂਸੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਤੋਪਾਂ ਅੱਗੇ ਉਡੇ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਭੇਜਿਆ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੋਬਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਕੂਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਘਬਰਾਓ ਨਹੀਂ! ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਆਪਣਿਆਂ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਰਹੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਮਿਤ ਭਜਨ, ਬਾਣੀ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਪਾਠ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕੇ ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇ।

ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਥਿਤੀ ਆਪਣੇ, ਵਿਗਾੜਿਆਂ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਾਣ ਪੀਤਾ। ਇਹ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਇੱਕੀ-ਬਾਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਸਾਲੋ ਤਸੀਹੇ ਦੀਆਂ ਦੇਖਦੇ। ਸੇਵਕ ਤਾਂ ਹਰੀ ਬਣਾਕੇ ਜਾਣੇ ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬਾਵਜੂਦ ਦਿਲਾਸਿਆਂ ਤੇ ਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀਣ ਲੱਗੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਪਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਤੇ ਕਈ ਸਮਾਗਮਾਂ ਜੈਕਾਰੇ ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ~~ਮਰਯਾਦਾਂ~~ ਸਦਾਚਾਰਤਾ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਨਾਲ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਸਾਨ ਵੱਸ ਵਧਦੇ ਗਏ।

ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੋਹ ਦੀ ਬਾਰਾਂ ਤੇਰਾਂ ਸੰਗਰਾਂਦੀ ਤਾਂ ਆਪ ਗੁਰੂ ਹਰੀ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਯਾਦ ਨਮਿਤ
ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਦਾਤਾ ਰਾਜ ਰੂਪ ਕਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ
ਸਾਰ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਗਾਨ ਤੇ ਸੇਤੀ ਚੜ੍ਹਾਏ ਖਾਤਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ
ਰਲਾ ਲਿਆ। ਆਖੀਰ ਵਿਚ ਆਪ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਏ। ਧਾਰ ਬਿਰਤੇ ਦਬੇ
ਸਿਮਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਪੰਡਤ
ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਭਾਈ! ਅਸਾਂ ਤਪ ਕਰਨ ਚਲੀਏ। ਤਾਂ
ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਰਜ਼ਾ। ਪਰ ਜਦ ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ
ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ (ਚੱਲਿਆ) ਲਗਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ
“ਦਾਤਾ” ਤੂੰ ਬਾਹਰ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈਂ ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਸੀ “ਤਪ ਕਰਨ” ਮਾਤਾ ਜੀ
ਸੁਣ ਘਬਰਾਇਆ “ਤੂੰ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਤਪ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ” ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਦਾ
ਜਵਾਬ ਸੀ “ਮੈਂ ਥੋੜਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ
ਹਨ।” ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਦੁਲਾਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, “ਦਾਤਾ” ਤੂੰ ਇਥੇ ਰਹੁ,
ਜਿਥੇ ਜੀਅ ਚਾਹੇ “ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਰ” ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਕੇ
ਸ਼੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਵਿੱਚ ਤੇ ਨੇੜੇ ਦੀ ਨਹਿਰ ਉੱਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾ ਲਿਆ। ਸਰਕੜੇ ਦੀਆਂ
ਕੁੱਲੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ। ਰਸਤ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਇਹ
ਸੰਮਤ 1963 (1906) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਆਪ ਸਦਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਠਦੇ
ਸੀਤਲ ਜਲ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਸੀਸ ਤੇ —
ਦਸਤਾਰ ਤੇ ਕਰਕਿਰਾ ਖੇਸ ਜਾਂ ਇਕ ਰਸ ਧਿਆਨ ਕਰਦੇ। ਤਕੜ ਪਾਠ ਪੈਂਤੀਸ
ਅੱਖਰੀ ਸਾਰੀ, ਪੰਜ ਗਰੰਥੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਂਦੇ ਭਾਂਵੇ ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਹੋਣੇ ਬੇਹਦੀ,
ਆਪ ਦੁਆਲੇ, ਸੱਪ ਵੀ ਫੁੰਕਾਰੇ ਮਾਰਦੇ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਡੁਲਾ ਨਾ
ਨਾ ਸਕਿਆ। ਪੰਡਤ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਂ ਇਕ ਛੱਡ ਗਏ, ਸੰਗਤਾਂ ਸਹਿਗਣ ਲਿਆ ਤੇ
ਰਹਿੰਦੇ ਰੱਬ ਰਗੇ ਪਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਡਿੱਗ ਚਟਾਨ ਵਾਂਗੂ ਟਿਕੇ ਰਹੇ। ਉਹ
ਭੁੱਖੇ ਬਾਹਰਦੇ ਤੇ ਅੱਠੀ ਪਹਿਰੀਂ ਤੇਲ਼ ਛਟਾਂਕ ਚੀਜ਼ ਛਕਦੇ। ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ
ਜੀ ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਚੇਹਰੇ ਦਾ ਜਲਾਲ ਡੁੱਲ੍ਹਿਆ ਨਜ਼ਰ
ਨੂਰ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪਵੇ।

ਹਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹਿਰ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕਰੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ
ਸਿਮਰਨ, ਭਜਨ, ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰੀ ਵਾਰ
ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਪਾਠ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਰੰਗ ਬੱਝਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਤ੍ਰੇਹ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਥ ਦੀ ਵਾਗ ਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ ਤਾਂ ਆਪ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਨਿਆਂ ਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਪੂਰੇ ਸੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਯਾਦ ਲਗਾਤ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਦਾਤਾ ਰਾਜ ਕੁਝ ਸਿਆਸ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਸ ਦੁਖ ਵਿਚ ਫਸਿਆਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਣ ਤੇ ਸੰਤੋ ਬੁਝਾਉ ਖਾਤਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਰਸ ਦਿਆ। ਆਪ ਹੀ ਵਿਚ ਆਪ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਏ। ਪਰ ਬਿਰਹੇ ਦਰਦੇ ਹਿਜਰਨ ਵਿੱਚ ਘਟੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਵਾਏ ਵਰਤੀ ਪਰਤ ਬੀਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਤਾਈ! ਜਾਗ ਤੁਪ ਕਰਨ ਚਲੀਏ। ਤਾਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨਾ ਸਹਿ ਸਕਦੀ ਵੇਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਲ ਕਰਾ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਪੁਛਿਆ "ਕਾਕਾ" ਤੂੰ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਜੀ "ਤਪ ਕਰਨ" ਮਾਤਾ ਜੀ ਮੁੜ ਪੁਛਣ ਲਗਿਆ "ਤੂੰ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ" ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ "ਮੈਂ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ। ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ।" ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਦੁਲਾਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਕਾਕਾ! ਤੂੰ ਇਥੇ ਰਹੁ, ਇਥੇ ਜੀਆ ਜਾਂਦੇ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਕਰ" ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੱਗੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਨੀਵੇਂ ਦੀ ਨਹਿਰ ਉਤੇ ਡੇਰਾ ਜਾ ਲਿਆ। ਸਰਵੰਸ਼ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ। ਸਮਤ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਸਾਲ 1963 (1906) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਆਪ ਸਦਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਠਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਵੇਦਵਿਧਾਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਸੀਸ ਤੇ— ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇੜ ਕਛਹਿਰਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਭਜਨ ਕਰਦੇ। ਤਪਦੇ ਪਾਣ ਪੌਣੀਆਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ, ਪੋਹ ਮਾਘ ਦਾ ਪਾਲਾ ਪਾਂਦੇ ਡਾਂਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਹਿਮ ਹਨੇ ਬਿਜਲੀ, ਆਪਣੇ ਹਾਲੇ ਦੁਨਿਆਵੀ, ਸੱਪ ਦੀ ਫੁੰਕਾਰੇ ਮਾਰਦੇ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਲਾਵਾ ਨਾ ਭਰਿਆ। ਪੰਡਤ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਂ ਵਿਚ ਛੱਡ ਗਏ, ਸੱਕਾਂ ਸਹਿਣਾਂ ਜਿਆ ਤੇ ਨਾ ਸਰਿਆ। ਪੰਡਤ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਂ ਵਿਚ ਛੱਡ ਗਏ ... ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਡਿਗ ਚਟਾਨ ਵਾਂਗੂ ਟਿਕੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਭੁੱਖੇ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਅਣਥੱਕ ਪਹਿਰੀ ਤੇੜ ਛਟਾਕ ਚੌਲ ਛਕਦੇ। ਸਰੀਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸੀ ਕਾਂਸੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਲਿਆਂ ਨਾ ਜਾਏ ਨੂਰ ਡੁੱਲ੍ਹ ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ।

ਜਦ ਆਪ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਆਣਾ ਗਏ। ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇਵੇ ਸਿਮਰਨ, ਭਜਨ, ਦੁਆਰਾ ਨੂੰ ਤਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗੁੰਬ ਦੀ ਕਥਾ ਕਹੀ ਦਰ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਪਾਠ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਏਹਾ ਧੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਤੁਰੇ ਸਾਂ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਿਆ।

ਉਂਜ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਨਿਮਾਣੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਗਰਮੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਝਾਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਕਠਨਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ, ਨਿਮਾਣੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਰਲਾ ਲਿਆ। ਖੂਬ ਗਹਿਮਾਂ ਗਹਿਮ ਹੁੰਦੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਥੱਕ ਉੱਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਮਤ 1975 ਬਿ: (1918) ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਗ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਅੰਦਰ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਮਰਯਾਦਾ ਉਹ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਧੂਪ, ਦੀਪ, ਰੌਭ ਰੱਖ ਸਿਮਰਨ। ਅੱਠੀ ਪਹਿਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ, ਤੀਜੇ ਵੇਲੇ ਸ਼ਰਦਾਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੁੱਧ। ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ। ਮਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇਤਨੀ ਕਰੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕੋਠੀ ਅੰਦਰ ਕੇਵਲ ਪੂਜ ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਬੀਬੀ ਨਹੀਂ। ਤਿੰਨ ਪਹਿਰੀਂ ਨੇ ਵਕਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ [ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਸੁਖਮਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ।] ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ।

ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਮੇਂ ਇਕ ਸੌ ਪੰਜੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਕੋਠੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਨੰਦਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਆਪ ਕਹੀ ਮਾਰ ਕੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੱਧਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਮੇਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਪਾਠ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਰੀਦ, ਸੰਤ ਨਾਰਸ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਕੇ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਚੇਲੇ ਦੇ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਜਦ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਬਚਨ ਕੀਤਾ; ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਦੱਖਣਾ ਦਿਉ। ਦੱਖਣਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਪਰ ਸੰਤ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਹਾ, "ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼" ਜੀ ਅਸੀਂ ਅਲਪੱਗ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਖਣਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਜੀ ਉਠ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਖਣਾ ਦਿਉ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਵੈਰਾਗੀ ਹੋ ਗਏ ਮੋਨ ਧਾਰ ਲਿਆ ਤੇ ਨੇਤਰ ਸੱਜਲ।

ਇਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਚਲਦੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਵਨ ਦੀ ਕਥਾ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਨੇਤਰ ਸੱਜਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਤੁਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ:—

ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਨਿਹਾਲੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਧ ਰਖਾਇਆਂ ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਸ ਦਿਨ ਸਰਸੀ ਦੇ ਪੂਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਕੁਝ ਗਲਤ ਰਸਮਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਰਹਿਣਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਰਖਾਇਆਂ, ਧ ਨਿਹਾਲੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਖੂਬ ਸਤਿਸੰਗ ਗਤਿਸ ਹੋਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਦੱਸ ਤੱਕ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ।

ਸੰਮਤ 1975 ਬਿ: (1918) ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਗ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਅੰਦਰ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਧੂਪ, ਦੀਪ, ਜੋਤ ਜਗਾ ਸਿਮਰਨ। ਅੱਗੇ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ, ਜਿਹੜੇ ਦੇਸੀ ਗਊਆਂ ਦੀ ਗਊ ਦੇ ਦੁੱਧ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ। ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹਨੀ ਕਰੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਅੰਦਰ ਕੋਠਿਆਂ ਪ੍ਰਾਂ ਜਾਂਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਹਿਰਦਾਈ ਬੀਬੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨੇ ਦਸਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭਾਈ ਸੰਤ ਖਜਿਸਘ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਖਿਆ (ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਖਿਆ) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ।

ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਮੇਂ ਇਕ ਸੌ ਪੰਜੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਕੋਠੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੀਬੀ ਨੰਦਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਆਪ ਕਈ ਸਾਲ ਏਥੇ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਰਖ ਦਿਤਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਮੇਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਪਾਠ ਸੁਣੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਕੀਰ, ਸੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਰਾਮੇਕੇ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਭੇਡੇਵਾਲੇ ਆਦਿਕ ਤੇ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਜਦ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਚਨ ਕੀਤਾ; ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਦਸਣਾ ਕਿਉਂ। ਦਸਣਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਚੁਪ ਹੋ ਗਏ। ਪਰ ਸੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਹਾ, "ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼" ਜੀ ਆਪ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਦਸਣਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਜੀ ਉਠ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦਸਣਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਭ ਵੈਰਾਗੀ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ ਪਾਠ ਕਿਹਾ ਤੇ ਨੇਤਰ ਸੱਜਲ।

ਇਹਨੀ ਦਿਨੀਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਦੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਰਖਿਆ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਨੇਤਰ ਸੱਜਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਤੁਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ :—

ਯੁਗਾਂ ਯੁਗਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ,
ਜਿਵੇਂ ਜਿਗਰ ਵਿਚ ਫੋੜਾ।
ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਵਿਚ ਝੂਰਾਂ,
ਰਾਤੀ ਚੈਨ ਨੀਂ ਆਵਦੇ ॥

ਜਦੋਂ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਆਵਦਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਧਾਰ ਵਿਚ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਸਮਝਾਨੇ ਵਿਲਕਦੀਆਂ ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਪੈਂਦੇ। ਸਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੈਰਾਗ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੇ।

ਸੰਮਤ 1977 (1920) ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਜਾਵੇ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਖਰਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਲੈਣ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤਾ। ਮਰਯਾਦਾ ਤੁਰੀ, ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਕਾ ਮਾਈ ਈਸ਼ਰ ਕੌਰ ਸੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆਂ ਆਇਆ ਕਿ ਅੱਠ ਮੱਘਰ 1977 (1920) ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਸਮਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰੇ ਸਾਰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਏ। ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਬੜੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ। ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜੀਅ ਭਰ-ਭਰ ਪਦਾਰਥ ਵੰਡੇ।

ਜੱਗਾਂ ਦੇ ਨਾਤਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਤਾਂ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਦਿਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੱਦਲ ਉਮੜ-ਉਮੜ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫੁਹਾਰਾਂ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਖੇੜੇ ਵਿੱਚ ਹੱਸ ਦੀ ਹੈ। ਪੰਛੀ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਲੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

1994 ਬਿਕਰਮੀ (1937) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਇਕ ਜਾ ਗਿਆ ਦਸਤਕਾਰ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵੱਡੇ ਬੁੱਚੜ ਖਾਨੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਡਰਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਸ਼ੂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਤੇ ਖੱਲ੍ਹਾਂ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੁਰਲਾਹਟ ਮੱਚ ਗਈ। ਕੁਝ ਸਭਾਵਾਂ ਔਖੀ ਦੇ ਸਨ ਫੈਸਲੇ ਜਾਗੀਆਂ। ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੀੜ ਦੱਸੀ। ਜਦ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਅਸੀਂ ਹਵਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ

ਘੋੜਾ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਵਿਛੜਿਆ,
ਜਿਵੇਂ ਜਿਗਰ ਵਿਚ ਛੁਰਾ।
ਦਿਨੇ ਰਤ ਫਿਰੇ ਢੂੰਡ,
ਰਾਤੀ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਆਂਵਦਾ॥

ਰਾਤ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਆਂਵਦਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਭੁੱਖਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦੀਆਂ, ਸਮਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਅਰਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ। ਸਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੈਰਾਗ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਡੁਬ ਜਾਂਦੇ।

ਸੰਮਤ 1977 (1920) ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਖਸ਼ੀ ਜਾਏ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸਾਈਆਂ ਗਾਂਧੂ ਨਾਮ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਾਧਣੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਖਰਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਲੈਣ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਹੋਰ ਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰਾ ਉਹੀ, ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਕਾ ਮਾਈ ਦੀਦਾਰ ਕੌਰ ਸੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆਂ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਅੱਠ ਮੱਘਰ 1977 (1920) ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਆਏ। ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਜੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ। ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜੀਅ ਭਰ ਭਰ ਪਦਾਰਥ ਵੰਡੇ।

ਯੱਗਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਦਿਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੱਦਲ ਉਮਡ-ਉਮਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫਸਲਾਂ ਲਹਿਲਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਖੇੜੇ ਵਿਚ ਹੱਸਦੀ ਹੈ। ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਸਰਬੰਸ।

1994 ਬਿਕਰਮੀ (1937) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਚਮਤਕਾਰ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੇ ਬੁੱਚੜ ਖਾਨੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਸ਼ੂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਤੇ ਚੱਮ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੁਰਲਾਹਟ ਮੱਚ ਗਈ। ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਦੇਸ ਦੇ ਸਨ ਰੋਸ ਕਰੀਆਂ। ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੀੜਾ ਦੱਸੀ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਅਸੀਂ ਹਵਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ

ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਹ ਨਹੀਂ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਤੇ ਦੀਪਮਾਲਾ ਹੋਈ ਕਿ ਇਸ ਜੰਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੁੱਚੜ ਖਾਨੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਫੈਸਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤੇ ਪੱਤਰ ਆਏ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਬਚਿਆ।

੨੦੦੪ ਬਿਕਰਮੀ (1947) ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੰਗਿਆਂ ਵੇਲੇ ਕਿਤਾ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਉਜੜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਖਾਤਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ੨੦੦੫ ਬਿਕਰਮੀ (1948) ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਘਿਓਸਰ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੋਇਆ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਹੀ ਟੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜੇ ਵੇਸੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਤੁਰੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀਆਂ। ੨੦੦੮ ਬਿਕਰਮੀ (1951) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਪਰੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਬੀਬੀ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਆਨੰਦ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਗਾ ਜਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਭੁਸ਼ਾਂ ਕੱਢੀ ਵੇਦੀ ਦੇ ਲਾਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੌਸ਼ਾਕਾਂ ਸਾਰ ਬੈਠੇ ਤੇ ਬੀਬੀ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਸੱਥਾ ਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬਾਰਾਤੀ ਭਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇਹੜਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਭਾਗ ਜਾਗ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰਪਰਸਤੀ ਹੇਠ ੨੦੧੫ ਬਿ: (1958) ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ੨੦੧੬ ਬਿ: ਭਾਦੋਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਂ ਗਏ (ਉਸ ਸਾਲ ਸਾਰਾ ਭਾਦੋਂ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਬੀਤਿਆ) ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ, ਸਿਆਮ ਨੈਰੋਬੀ, ਤੇ ਯੂ. ਕੇ. ਆਦਿ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈਆਂ। ਸੰਪੂਰਨ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਕਮਿਉਨਿਸਟ, ਅਕਾਲੀ, ਹਿੰਦੂਸ, ਭਾਈ, ਨਿਹੰਗ, ਨਿਰਮਲੇ, ਉਦਾਸੀ, ਗੱਦਾ ਸੁਆਮੀ ਸਭਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਸ਼ੁਸ਼ੋਭਤ ਹੋਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਗਤ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ।

ਹੁਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ। ਸਾਰਾ ਕਾਰਜ ਕ੍ਰਮ ਪੂਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਲਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣ ਲਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ

ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਸੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੋਰ ਵੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਤੇ ਦੀਪ ਮਾਲਾਵਾਂ ਕਿ ਇਸ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਇਕ ਇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜੋਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚੁੱਕੜ ਜਾਣੇ ਦਾ ਸਰੀਕਾ ਵੈਸਾਖ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤੇ ਪੱਤਰ ਆਏ। ਸੋਹਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚਿਆ।

੨੦੦੪ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੭) ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫ਼ਸਾਦ ਹੋ ਗਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਜੀ ਉਪਰਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ। ੨੦੦੫ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੪੮) ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਬਿਰੰਗਸ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਤੇ ਹੋਇਆ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਈਆਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੇਸੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਕੇ ਸੁੱਚੀ ਆਹੂਤੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਦੀਆਂ। ੨੦੦੮ ਬਿਕਰਮੀ (੧੯੫੧) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਪਰੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਗੁਪਤ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਛੋਟੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੱਗਾ ਜਦ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਦੀ ਛੋਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡਿਆਂ ਸਾਰ ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੱਚਾ ਅਵਤਾਰਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਬਾਗ਼ੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਭਾਗ ਜਾਗ ਪੈਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ੨੦੧੫ ਬਿ: (੧੯੫੮) ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ੨੦੧੬ ਬਿ: ਭਾਦੋਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਂ ਗਏ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ) ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੇਤਾ-ਨਹਿਰੂ, ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਨੰਦਾ, ਤੇ ਜੀ. ਬੀ. ਪੰਤ ਆਦਿ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈਆਂ। ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਅਕਾਲੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ, ਭਾਈ, ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲੇ, ਉਦਾਸੀ, ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ, ਸਾਧ ਪੁਰਖ ਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਅਰਪਨ ਕੀਤੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ।

ਹੁਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਚਨਾਂ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ। ਸਾਰਾ ਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ

ਮਸਤਾਨ ਗੜ੍ਹ, ਦਮਦਮਾ, ਜਗਜੀਤ ਨਗਰ, ਸੰਤ ਨਗਰ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾਈ ਸਵਾ ਲੱਖ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ, ਸਵਾ ਲੱਖ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਮੁੜ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਣ ਭਾਗ ਲਾਏ ਤੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੜੀ ਤੁਰ ਪਈ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ. ਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀਅਤ ਦਾ ਬੋਲ ਬਾਲਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਗੋਂ ਰਾਜਸੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਤੇ ਉਹੀ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਉਸ ਉਠਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੇਵਕ ਪੈਂਟ ਕੋਟ, ਸਿਰੋਪਾ ਆਦਿ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਬਾਣਾ ਪਾ ਗਏ ਹਨ।

ਸੰਮਤ ੨੦੫੪(੧੯੯੭) ਨੇ ਨਵਾਂ ਚੱਕਰ ਕੱਟਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ੩੦, ੩੫, ਅਤੇ ੫੦ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸੇਵਕ ਹਨ। ਇਸੇ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਵੀ ਸਾਫ ਤੜਕੇ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ~~ਦਾ~~ ਦਾ ਨੇਮ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੇਵਕ ਦਾਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਆਰੀ ਅਸੰਗੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

“ਰੋਸ ਨਾ ਕੀਜੈ” “ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਸਹਿ ਜਾਣਾ” ਸੰਦਾ ਫਿਕਾ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ ਆਦਿ ਪੰਗਤੀਆਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਪਾਠ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਢਾਲਣ ਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁਟ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਖੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਦੀ ਚੱਲਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ~~ਸੂਰਜ~~ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ੨ ਵਜੇ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਕਰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਅਰਾਮ ਕਰ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਦੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦੀ, ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਛੁਰੀ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ ਤੇ ਸਤਿਜੁਗ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ।

ਰਾਮਾਇਣ ਗੱਡੂ, ਦਸਮ ਦੁਆਰ, ਮਹਾਂਵੀਰ ਨਗਰ, ਸੰਤ ਨਗਰ ਦੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਡੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾਈ ਸਵਾ ਲੱਖ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ, ਸਵਾ ਲੱਖ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਤੇਗੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਦਿ ਭਾਗ ਲਾਏ ਤੋਂ ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੇ ਤਨਾਸ਼ਾਹ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦਾ ਬੋਲ ਬਾਲਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਊਆਂ ਕਾਸਕਾਂ ਵਿਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਤੇ ਉਸ ਰੰਗ ਦਮਨ ਕਰਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਉਸ ਉਠਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਕਮਰ ਕੱਸਾ ਕਰਕਿਆ ਅੱਜ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੇਵਕ ਜਨ ਪੈਂਟ ਕੋਟ, ਸਿਨੇਮਾ ਆਦਿ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਲ ਮੋੜਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੰਮਤ ੨੦੫੫(੧੯੪੭) ਨੇ ਨਵਾਂ ਚੱਕਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ੩੦, ੩੫, ਅਤੇ ੫੦ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸਭ ਆਖ਼ਾ ਪੂਰਾ ਗਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ ਸੇਵਕ ਜਨ ਹਨ। ਇਸੇ ਤੇ ਸਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਤਰੀਕੇ ਤਪਾਨ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨੇਮ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੇਵਕ ਜਨ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

“ਰੋਗ ਕਾ ਘਰ” “ਬੋਲ ਬੁਲਾਲ ਸਤਿਕਾਰ” ਮੈਂਟਾ ਫਿਰਾ ਨਹੀਂ ਬਿਮਾਰ ਆਦਿ ਪੀੜਤੀਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਪਾਠੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਿਚ ਭਜਨ ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਤੀ ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੱਚਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ~~ਸੂਰਮਾ~~ ਅਧਿਕ ਦੇਸ਼ੋ ਦਸਾਂ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰ ਸੂਰਮਾ ਦੀ ਵਿਚ ਭਜਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਸੰਗ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਦੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਚੱਲ ਰਿਹੇ ਹਨ ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦੀ, ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਛੁਰੀ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ ਤੇ ਸਤਿਜੁਗ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ।